

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Vsemu prebivalstvu se-
žanske občine ob prvem
avgu- 28. avgusta —
aznika — tu-
ne čestitke in
je za vsestran-
n napredek!

Uredništvo in uprava
Slovenskega Jadrana

OB PRVEM PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA SEŽANA

Šestnajst bogatih let

Kratek pogled na bogate sadove krepkega in trdega dela obnove in graditve Krasa
v povojnih letih

Na sedanjem področju občine Sežana ni bilo ob koncu vojne nobenega industrijskega podjetja, obrata ali večje obrtne delavnice. Kmetijstvo je bilo namreč prebivalcem le stranska dejavnost, pa še to zanemarjeno in razdrobljeno. Zakaj pod Italijo je večina kmečke delovne sile delala v Trstu. Z določitvijo nove državne meje so se ljudje hipoma znašli brez pravega dela. Koliko truda, koliko naporov je bilo v 12 letih potrebnih, da dandanes lahko govorimo o dokaj močni ekonomski osnovi sežanske občine!

Okrog 4 milijarde dinarjev so veljale dosedanje investicije! Zdaj je na tem področju 35 podjetij (in še 13 obratov teh podjetij, ki imajo sedež izven občine). Največ investicij je terjal od-

cep železniške proge Sežana—Hrpolje, ki veže progo Ljubljana—Trst s progo Celovec—Jesenice—Trst. Preuredili so cesto Štorje—Vrabče, vzpostavili telefonsko zvezo v štirih večjih vaseh, zgradili v Sežani pošto, splotje, telovadni dom, poslopje za Komunalno banko in bolnišnico za TBC, ki ima 193 postelj. Elektrificirali so 22 vasi, z napeljavo električnega omrežja v 24 vaseh pa je podeželje v celoti elektrificirano. Novozgrajeni vodovod od Hubelj preko Lipe do Sežane, dolg 120 km, teče 28 km po ozemlju sežanske občine. Za boljšo preskrbo z vodo pa imajo tudi 4 cisterne in 3 lokalne vodovode.

Vse te in druge številne investicije so, razumljivo, bistveno vplivale na ekonomski, socialni in kulturno-prosvetni razvoj občine ter omogočile, da sodi danes občina Sežana med povprečno razvite v okraju in republiko.

K povečanju kmetijske proizvodnje bo v veliki meri pripomogla krepitev zadrugištva, ki je sedaj že na razvojni stopnji. Na razvoj živinoreje, ki je poleg vinogradništva za ta predel slovenskega Krasa najpomembnejša kmetijska panoga, bo najbolj vplivala ureditev pašniških skupnosti, njihova melioracija in izboljšanje krmne baze. Vinogradništvo pa bo s hitrejšim obnavljanjem in razširitev vinogradov vse bolj zahtevalo ureditev dolgotrajne želje vinogradnikov: zgraditev sodobne vinske kleti.

Obrtništvo je slabo razvito, čeprav je njegova vloga velikega pomena za razvoj kmetijstva, po drugi strani pa je obrtništvo pomemben dopolnilni organ lokalni industriji. Tej panogi gospodarstva še ni bilo posvečene dovolj pozornosti. Zato ni čudno, da ne morejo trije kolarji in devet kovačev zadovoljiti potrebam 1188 kmečkih gospodarstev.

Kljub temu, da je kraški vodovod dograjen, pa je še vedno 17 vasi brez tekoče vode, 16 vasi pa nima priključkov. Vasi, ki nimajo tekoče vode, ležijo v hribovitih predelih in bo treba zanje zgraditi cisterne ali lokalne vodovode. Večkrat so že tudi raz-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Delavci prispevajo k ureditvi Izole

V Izoli že več let niso zabeležili tako obsežnega izkoriščanja negospodarskih investicij kot letos. Pri tem je treba omeniti, da so k vrednosti izgradnje dosedanjih komunalnih objektov, ki znaša okrog 6 milijonov dinarjev, skoraj polovico prispevale gospodarske in množične organizacije s tem, da so organizirale prostovoljno delovno silo in preskrbele za brezplačne prevoze

ter za razni gradbeni material po režijskih cenah. Vsekakor je to lep prikaz povezave gospodarskih organizacij s komuno in pa dokaz zavesti, da so vprašanja razvoja komune lastna vsem prebivalcem izolske občine.

Rezultati letošnjega dela na področju komunalne ureditve so: nova asfaltna cesta od Glavnega trga do glavne ceste Koper—Portorož, asfaltiranje ceste proti

Kortam, nova obalna cesta do kopališča, kjer so že dogradili 30 kabin, uredili sanitarno-tehnične naprave, speljali vodovod na kopališče, v jeseni pa bodo nasadili lepotočno drevje itd.

Posebno pereče vprašanje sta izolska kanalizacija in vodovod. Da bi sedanje neurejeno stanje čimprej odpravili, saj je več kot 500 stanovanj brez sanitarnih naprav in so predeli brez vodovodne napeljave, bi rabili najmanj 80 milijonov dinarjev. Zato pa bodo zmogli potrošiti za ureditev kanalizacije le 4 milijone, za ureditev vodovoda pa 2,5 milijona dinarjev. Iz sklada za stanovanjsko izgradnjo pa bo ObLO dal na razpolago 15 milijonov dinarjev, predvsem za adaptacijo starih hiš, kjer je ureditev sanitarni nujno potrebna. Podjetja pa so istočasno začela z obsežnimi gradnjami stanovanjskih blokov. Tako gradi podjetje Riba 18. stanovanjski blok, ki bo do prihodnjega poletja zgrajen in bo veljal okrog 40 milijonov dinarjev; tovarna Iris gradi stavbo, v kateri bo 90 samskih stanovanj, občinski ljudski odbor pa stanovanjski blok. V teku so tudi dela za novo športno igrišče v San Simonu, ker bodo na prostoru sedanjega zgradili več stanovanjskih hiš.

Kaže, da bo Izola že čez leto dni močno spremenila svojo podobo.

PRVA PROSLAVA MLADIH ZADRUŽNIKOV V KNEŽAKU
NA PIVKI

Kmečki praznik

V Knežaku je bila preteklo nedeljo prva proslava mladih zadrugišnikov, ki se je pravzaprav spremenila v pravi kmečki praznik ne samo Knežaka, temveč vseh okoliških vasi. To je dokazala velika udeležba, izbran program in odlična organizacija.

Proslava se je začela že dopoldne v zadrugišnem domu s slavnostno sejo in zborovanjem, na katerem je predsednik kmetijske zadruge Marinič govoril o pomenu organizacije mladih zadrugišnikov in o njihovih odnosih do kmetijske zadruge. Nadvse toplo je pohvalil dosedanje delovanje te mlade organizacije, ji zaželel obilo uspeha v nadaljnjih naporih in ji obljubil v imenu

zadrugišnikov vso podporo kmetijske zadruge.

O delu kmečke mladine je govoril duhovni vodja te organizacije Jože Sedmak, ki mu gre vsa zahvala ne samo za ustanovitev aktiv mladih zadrugišnikov, temveč tudi za vzorno organizacijo nedeljske proslave. V svojem poročilu je poudaril, da je bila organizacija mladih zadrugišnikov ustanovljena šele pred kratkim, toda njeno delo je bilo zelo plodno in uspešno, kar dokazujejo dejstva. V organizaciji je več kot 40 članov z dvema krožkoma. Dolej so se mladinci in mladinke redno sestajali ter razpravljali o

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pred VI. kongresom LMS

V teh dneh se vse mladinske organizacije širom po Sloveniji živahno pripravljajo na VI. Kongres Ljudske mladine Slovenije, ki bo 13. in 14. septembra v Celju. Glavni referent bo predsednik CK LMS Franček Mirič.

Namen Kongresa ne bo samo temeljito obravnavanje dosedanjega delovanja mladinske organizacije v zadnjih štirih letih, pač pa v večji meri očitiranje bodoče poti dela glede na razvijanje takšnih oblik dela, ki najbolj ustrezajo težnjam današnjega mladince in mladinke.

V okviru priprav za Kongres so tudi v občinah koprškega okraja priredili občinski mladinski komiteji konference, na katerih so izvolili skupno 19 delegatov, ki bodo zastopali naš okraj na tem Kongresu. Predsedstvo OK LMS pa je na svojem zadnjem posvetovanju sklenilo, da bodo delegati obiskali vse osnovne organizacije ter s člani in vodstvi LMS zbrali gradivo, o katerem bi na Kongresu razpravljali. V času pred Kongresom bodo priredili več športnih tekmovanj, v občinskih središčih slav-

nostne akademije, piviški komite LMS pa bo v počastitev Kongresa organiziral občinski mladinski festival, na katerem bodo sodelovali tudi pionirski odredi in druge množične organizacije.

V NEDELJO MEDNARODNE
KAJAKAŠKE TEKME NA SOČI

Kakor smo že poročali, bo v nedeljo na Soči pri Plavah velika mednarodna kajakaška prireditev. Razen Jugoslovancev bodo nastopili tudi tekmovalci iz ČSR, Vzhodne Nemčije, Avstrije in Italije. Prireditelji računajo, da bo nastopilo okrog 50 tekmovalcev, med njimi tudi nekateri zmagovalci z zadnjega svetovnega prvenstva v Augsburgu.

Tekmovalci novogoriškega kajakaškega kluba SOČA se že nekaj tednov skrbno pripravljajo za to prireditev. Preskusili so tudi nekatere novosti na čolnih. V kolikor ne bodo imeli smole, lahko od njih pričakujemo lepih uspehov, saj imajo od vseh tekmovalcev tudi to prednost, da reko najboljše poznajo.

ŠIROKA AKCIJA ZA RAZVOJ
KMETIJSTVA NA KOPRSKEM

Da ne bo zemlja več zapuščena

Na področju Zadrugne poslovne zveze Koper, tik ob slovenski obali, je približno 4000 hektarov zapuščenih in slabo obdelanih zemlji. Ta zemlja je last splošno ljudskega premoženja in optantov, vmes je le nekaj drobnih parcel tukajšnjih prebivalcev, ki pa ne kažejo dovolj zanimanja, da bi jo obdelovali. Resnična škoda bi bila, da bi tako velik del plodne zemlje ostal neizkoriščen. O tem smo že marsikdaj razpravljali, kaže pa, da je sedaj Zadrugna poslovna zveza vendarle začela z resnimi pripravami, da bi v nekaj letih to doslej zapuščeno zemljo zasadila z vinsko trto, z nasadi južnega sadja, z oljkami in s povrtninami.

Potem, ko bodo urejeni pravnolastninski odnosi, da bi lahko ta zemlja prešla v upravljanje kmetijskih posestev Škocjan—Ankaran, Črni kal, Brič, Seča in Izola, bodo le-ta začela obdelovati zapuščeno zemljo. Seveda pa ta arondacija nikakor ne bo zajela večjih strnjjenih kmetij, katerih lastniki dobro gospodarijo. Vprašanje bo le ureditev prevzema manjših parcel privatnikov, ki so danes kot majhne oaze sredi zapuščenih zemljišč. Ker gre za arondacijo večjih površin zaradi čim ekonomičnejšega kmetovanja, bodo Kmetijska posestva skušala doseči z lastniki takšnih parcel bodisi dolgoročne najemne pogodbe, ali pa zamenjave za enakovredna zemljišča.

Kmetijske zadruge bodo prevzele nalogo, da bodo vodile obdelovalna dela po najsodobnejših agrotehničnih metodah. Že v oktobru bodo zaropotali traktorji na prvih 542,5 ha površine, na katerih bodo po planu obnove za leto 1957/1958 obnovili 145 ha vinogradov vinske trte, 126 ha vinogradov namiznih sort grozdja, 91,5 ha breskovih, 43 ha mandeljnih, 32 ha hruškovih, 25 ha mareličnih, 22 ha oljčnih, 22 ha maraskinskih, orehovih, kostanjevih in matinjakovih nasadov, medtem ko je 36 ha namenjenih za vrtnine. Seveda bo že za ta prvi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mariborska mladinska delovna brigada pri izkopavanju trase za novo cesto skozi Brkine ob vasi Celje minul petek. To je zadnja izmena v letošnji delovni akciji mladine na Brkinski cesti. Za zaključek bodo mladinske brigade priredile skupaj s prebivalstvom Brkinov, Pivke in Hirske Bistrice svečano slovo dne 29. avgusta na Premu, kjer bodo pregledali dosežene uspehe. Prireditve se obeta spremeniti v pravo manifestacijo prijateljstva in solidarnosti v skupnih naporih družbe za napredek brkinskega področja, zato pričakujejo tudi veliko udeležbo prebivalstva tega predela, čeprav bo slavlje zaradi skopo odmerjenega časa na delovni dan.

Sprejem PO SVETU

DELO RAZOROŽITVENEGA PODODBORA OZN

Po petih mesecih - še slabše?

V sredo so se predstavniki ZDA, Britanije, Francije, Kanade in SZ znova sestali, da bi kot člani pododbora OZN za razorožitev nadaljevali delo. Se pravi, pet mesecev se že sestajajo, sejejo, razpravljajo, govore, predlagajo o razorožitvi, vendar uspeha še ni nobenega. Mar bodo zdaj, ko štejejo že šesti mesec svojega »dela«, kaj bolj uspeli? Niti ne! Zakaj več znamenj je, ki kažejo, da ni skorajšnjega upanja v sporazum. Predvsem: nesoglasje med zahodnimi delegacijami, obotavljanje zahodnih držav, da bi dokončno sprožile svoje in odgovorile na sovjetske predloge, zadnji govor sovjetske-

ga delegata in izjave sovjetskih voditeljev v vzhodnem Berlinu, ki so obtožili zahodne države, da povezujejo svoje predloge z ureditvijo nekaterih političnih vprašanj. Skratka, malodušje, ki je nastalo po petih mesecih, ni na začetku dela razorožitvenega pododbora OZN v Londonu nič ohrabrujoče. Res bodo ta pogajanja kaj kmalu prekinili, se med tem časom znova posvetovali s svojimi državami in nadaljevali razgovore v New Yorku.

Novice s Tržaškega

Vse kaže, da bo zadeva občinskega odbora prišla na dnevni red prve dni septembra, ker se bo občinski svet ponovno sestel šele 3. septembra. Republika in socialdemokrati so za sodelovanje med »malo levico«, skrajna levica pa bi podpirala tako občinsko upravo, ki bi res izvajala socialni program in ne bi delala diskriminacij, kot dosedanja klerikalna uprava, na škodo demokratičnih skupin in strank.

Medtem desničarski tisk dela bučno reklamo Bartoliju, ki se trudi na vse načine, da bi ostal še župan. Demokristjani pa so se po dolgih in mučnih razpravah odločili, da prepustijo rešitev zadeve občinskemu svetu, ki bo odločal, če sprejme ali ne ostavko občinskega odbora. Prav gotovo bo sprejel ostavko in če ne bo moglo priti do sestave novega upravnega odbora z zagotovljeno večino v občinskem svetu, bodo morale slediti nove upravne volitve.

V sredo, 14. avgusta, je tudi v Trstu nenadno neurje napravilo precejšnjo škodo zlasti ob obali in v pristanišču. Močan veter ob plimi je razburkal morje, ki je preplavilo trge in ulice do Borznega trga, vdrla v lokale, razbilo čolne, odrgalo vrvi zasidranih ladij itd. Naslednji dan je bilo lepše vreme in veliko število Tržačanov je ob tradicionalnem prazniku 15. avgusta zapustilo mesto ter odšlo na izlete v bližnje in daljne kraje. Računajo, da je na jugoslovansko stran odšlo z obmejnimi promitnicami več kot 12 tisoč Tržačanov. Zaradi velikega prometa, kljub vsem previdnostnim ukrepom prometnih organov, je bilo precej prometnih nesreč, nekaj celo smrtnih primerov.

Ob drugi obletnici Videmskega sporazuma ves tržaški tisk ugodno ocenjuje in poudarja važnost in koristi obmejnega prometa za prebivalstvo obeh področij. Po uradnih podatkih je bilo na podlagi tega sporazuma v dveh letih približno 5 milijonov prehodov čez mejo od Trbiža do Skoflj. Pri tem pa razni časopisi izražajo željo tržaškega prebivalstva, da bi se

Britanija - obtoženec v OZN

Na zahtevo enajst arabskih držav se je v torek sestal Varnostni svet, da bi razpravljal o vpisu omanske zadeve, se pravi o napadu Velike Britanije na Oman, na prihodnje zasedanje Varnostnega sveta. Prvi govornik je bil iraški delegat. Po njegovem mnenju — ki je mnenje vseh arabskih držav — so tragični dogodki v zadnjih tednih v Omanu kršili ustanovno listino OZN. Kršitelj le-te je Britanija, ki je z orožjem skušala uničiti neodvisnost suverene države in zasedla omanski imamat. Stalni britanski delegat v OZN je seveda nasprotoval, da bi Varnostni svet razpravljal o Omanu, češ da o vojaškem napadu na Oman ni govora, ker so britanske čete pomagale le na željo muscatskega sultana, kar vse je koristilo tudi stabilnosti položaja na tem področju. Iz besed sovjetskega zastopnika pa je bilo moč raz-

brati, da naj Varnostni svet doseže konec britanske agresije, zakaj nekateri uradni krogi na Zahodu so hoteli prikazati omanski spor kot notranjo borbo, v resnici pa je šlo za boj omanskega ljudstva proti imperialističnemu gospostvu. Kljub tem razpravam pa vojne v Omanu še ni konec. Britanska letala so metala nad Omanom letake, v

katerih piše, da muscatski sultan ponuja veliko nagrado vsakomur, ki bi ujel živa ali mrtva njegova brata Taliba in šejka Sulejmana, gospodarja Zelenih planin. Uradni zastopnik omanskega imama v Kairu pa je izjavil, da je muscatski sultan ponudil omanskemu imamu sklenitev premirja.

GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA KOPER

Razpis abonmaja za sezono 1957/58

Gledališče Slovenskega Primorja v Kopru razpisuje za sezono 1957/58 naslednje abonmaje:

Red premierski (A)
Red sindikalni (B)
Red dijaški (C)

Abonenti bodo videli 11 predstav, od katerih 8 v izvedbi GSP, ostale 3 pa v izvedbi drugih slovenskih gledališč.

Poleg tega bodo abonenti videli mladinsko predstavo in en baletni večer domačega baletnega oddelka.

Abonmajske cene za vso sezono so naslednje:

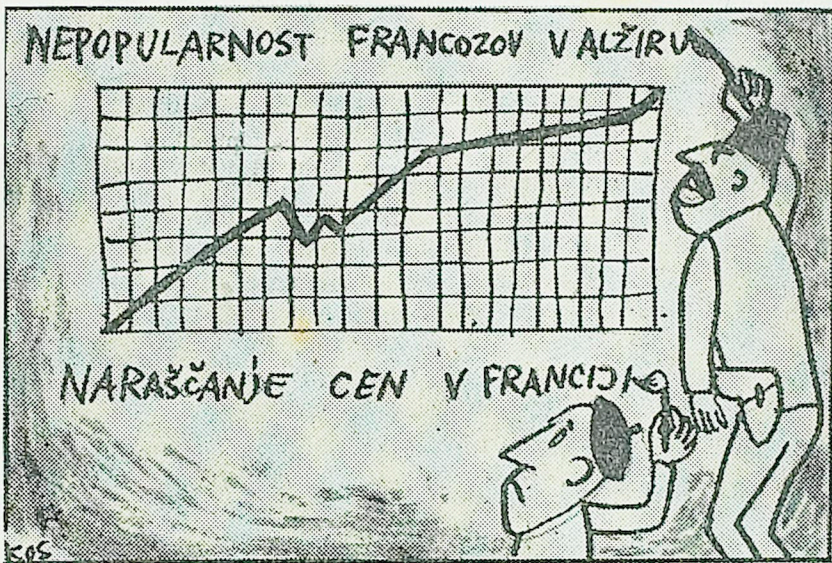
Prostor	red premierski	red sindikalni	red mladinski
Parter 1-44	1.200.—	960.—	500.—
Parter 44-91	1.000.—	800.—	420.—
Lože 1. vrsta	1.200.—	960.—	500.—
Lože 2. vrsta	1.000.—	800.—	420.—
Centralna loža (4 sedeži)	5.000.—	4.000.—	2.500.—
Galerija I. in II.	850.—	680.—	320.—
Galerija III. sredina	750.—	600.—	270.—
stranska	650.—	520.—	230.—
II. vrsta	550.—	440.—	200.—

Vpisovanje abonmaja od 20. avgusta do 27. avgusta od 10. do 12. ure v gledališki pisarni izključno za dosedanje abonente, ki želijo obnoviti abonma. Od 27. avgusta vključno do 3. septembra za vse ostale interese in ljubitelje gledališke umetnosti.

Dan mornarice SZ

Dne 14. julija je sovjetska mornarica proslavila svoj tradicionalni »Dan mornarice«. Glavne svečanosti so bile v junaš-

kem Leningradu, ki je nedavno praznoval svojo 250-letnico. Poleg enot Baltijske flote so se proslave udeležile tudi bojne ladje Severne in Črnomorske flote. Svečanost je pričela legendarna križarka »AURORA« (Slov. J. št. 33: Okno v svet). Na njenem krovu je vojni minister SZ maršal Zukov pozdravil domače in tuje udeležence, med katerimi so bile tudi mnoge inozemske vojaške delegacije. Po Nevi se je nato razvila veličastna povorka vojnega ladjevja, ki jo je z bregov obkroževalo nešteto opazovalcev. Svečanost so zaključile velike vodnošportne prireditve.

Usodna paralela

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Med upori in zarotami

Na žarečem pesku Bližnjega in Srednjega Vzhoda se zopet krešejo iskre. Lahko rečemo, da te iskre ne grozijo s plameni, pač pa so dovolj svetle, saj vzbujajo pozornost in opozarjajo na budnost. Vesti, ki prihajajo iz tamkajšnjih krajev si čisto nasprotujejo, ker se razvoj dogodkov hitro spreminja. Vsekakor pa kaže, da se odvija v Omanu »umazan posel« in da se za zaroto v Siriji skrivajo tuji vplivi.

Britanske sile »čistijo« teren v Omanu in zastave imama se umikajo v skalnate planine. Boji še naprej trajajo. Postajajo pa vedno bolj podobni gverilski vojni, ki je lastna borbi mnogih kolonialnih ljudstev Afrike in Azije. Ta borba pa postaja političen problem, ker vsak čas lahko pride na zahtevo Arabske lige do zasedanja Varnostnega sveta.

Osnova spopada v Omanu je morda v stališču imama, da ohrani plemensko samoupravo in neodvisnost, morda tudi v očitnih trenjih med sultanom in imamom, brez dvoma pa je glavni vzrok trčenje konkurenčnih interesov nekaterih vevlesil zaradi petroleja. Ti tuji interesi se lahko sprostiti le ob upoštevanju nasprotij v arabskem svetu, ker ta nasprotja dopuščajo uveljavljanje »uvožene« politike, ki jim ustvarja določene privilegije in nadaljnji politični obstoj.

V Siriji pa ima zunanji pritisk drugo podobo. Gre za tiho, podtalno zarotniško delovanje. Toda cilj je isti: zrušiti sedanji republikanski režim, ustoličiti garnituro, ki bi odgovarjala politiki »praznine«, razbiti napredno koalicijo Egipt-Sirija in zadati smrtonosni udarec politiki arabske enotnosti in solidarnosti.

Po uradnem sirijemskem sporočilu so v zaroto zapleteni bivši sirijski predsednik general Šiškali, sirijski vojaški

ataše v Rimu polkovnik El Huseini ter več oficirjev. Sporočilo tudi navaja, da so ZDA obljubile zarotnikom pomoč, pa tudi Francija ne bi pri tem stala ob strani.

Takšen razvoj dogodkov je pripeljal do vrste zapletljivega na mednarodnem torišču: Sirija je izgnala ameriške diplomate, a Washington je proglasil sirijškega veleposlanika za nezaželeno osebo. Ni izključena možnost prekinitve diplomatskih odnosov, kajti prišlo je do medsebojnih obtoževanj. Washington meni, da so ukrepi sirijske vlade posledica »ukaza« Moskve na osnovi zaključkov sirijsko-sovjetskega sporazuma. Damask pa trdi, da so se zarotniki pripravljali na akcijo že več mesecev in da je ta zarota v sklopu »vrste zarot, ki jih je organizirala Amerika vse od trenutka, ko je Sirija vzpostavila pozitivno nevtralnost«. V tej zvezi je sirijški minister za informacije Sali Akal izjavil: »Prepričani smo, da to, kar smo doslej odkrili, predstavlja le začetek nečesa mnogo večjega.« Ta minister ne izključuje možnosti ponovne vzpostavitve prekega sode v Siriji.

Prihodnji dogodki bodo še bolj osvetlili sedanja trenja, ki napovedujejo novo politično krizo. Take krize doživljajo plime in oseke, nikakor pa ne splahnejo. Kajti na njih vplivajo razne silnice, kot na primer manevri vevlesil, poskusi Zahoda, da bi zaustavili proces osamosvojitve arabskih ljudstev in da bi pod novim plaščem in z novimi »doktrinami« obdržal stari sistem svoje položaje. Vendar takšna politika ni približljiva. Čeprav ta politika gradi na trenjih v arabskem svetu in zato tudi žanje relativno dobre uspehe, se vendarle vedno bolj kompromitira. Vedno bolj jo gledajo odpor naprednih sil arabskega pokreta za enotnost in nacionalno neodvisnost in pa lastna protislovja ter neenotnost petrolejskih koncernov glede delitve interesnih področij.

AVGUST

1917

OB 40-LETNICI
REVOLUCIONARNEGA
LETA V RUSIJI

Dne 25. avgusta 1917. leta je bilo v Moskvi državno posvetovanje, ki ga je sklicala Začasna vlada. Na posvetovanju so govorili Kornilov, Kaledin in drugi ter predlagali, da se revolucija zaduši. Kerenski pa je revolucionarnemu gibanju celo grozil z represalijami. In sicer tako, da bodo kmete kaznovali, če bodo skušali vzeti veleposestnikom zemljo. Zaradi tega je na poziv boljševikov izbruhnila v Moskvi enodnevna protestna stavka, katere se je udeležilo 400.000 ljudi.

Da ne bo zemlja več zapuščena

(Nadaljevanje s 1. strani)

del izvajanja celotnega načrta potrebno veliko delovne sile, ki bo morala priti iz notranjosti Slovenije v začetku le kot sezonska delovna sila, in pa zadostno število traktorjev ter druge kmetijske mehanizacije, da bodo zemeljska dela do marca zaključena. Seveda bo pri tem nastalo zelo pereče vprašanje nastanitve te nove delovne sile.

Za obnovo vinogradništva bo potrebnih 703 tisoč cepljenk, za obnovo sadovnjakov pa 91.824 sadnih dreves. Preden pa bodo sadovnjaki in vinogradi prvič obrodili, prvi čez tri, drugi čez štiri leta, pa bodo razne podkulturne donosne začne dobile te široko zasnovane obnove.

Vneboj vrestah

KAIRO: V Egiptu zavračajo predlog, da bi italijanski predsednik Gronchi posredoval za normalizacijo stikov med Zahodom in arabskimi deželami.

BONN: Za zahodnonemško mornarico bodo v domačih ladjedelnicah začeli graditi 150 vojnih ladij, med njimi tudi tri 2500-tonske rušilce.

LONDON: V zadnjem letu so Britanci zmanjšali število svojih oboroženih sil za 60.000 vojakov. Velika Britanija ima sedaj 702.000 vojakov in oficirjev, 591.000 oseb v rezervnih in pomožnih enotah ter 252.000 civilnih uslužbencev in tehnikov zaposlenih v vojaških edinicah.

NIKOZIJA: Politična organizacija EOKA, ki se bori proti britanskim oblastem, je pozvala prebivalstvo južnega Cipra, da naj opusti vse akcije, dokler ne bo ciprski problem vpisan na dnevni red zasedanja Združenih narodov.

PEKING: Prihodnje leto bo Japonska uvozila iz Kitajske milijon ton soli.

TEHERAN: Perzijski parlament je potrdil pogodbo med perzijsko državno petrolejsko družbo in italijanskim podjetjem Enip-Agip, na osnovi katere je slednjemu dovoljeno izkoriščanje nekaterih petrolejskih vrelcev v Perziji.

GEORGETOWN: Na volitvah v zakonodajni svet Britanske Gvajane je z absolutno večino zmagal dr. Jackie Jagan. Kakor je znano so dr. Jagana pred štirimi leti Angleži odstranili s položaja predsednika Britanske Gvajane in ga pregnali, češ da je njegova vlada »prokomunistično« usmerjena.

KJØBENHAVEN: Na prvih skupnih vajah pomorskih enot Zahodne Nemčije in Danske sodeluje 10 nemških enot prve flote, na čiščenje min in danski minolovci, polaganci min ter druge pomorske enote. Te vaje so priprava za letošnje velike jesenske manevre Atlantskega pakta.

NEVADA: V puščavi Nevade so izvedli trinajsto eksplozijo ameriškega jedrskega orožja pod pokroviteljstvom atomske komisije.

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Škrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradaš — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

NAŠ IZVOZ MORSKIH RIB V PRVEM POLLETJU 1957

Nazadovanje izvoza ribjih konserv

V primerjavi s prvim polletjem preteklih dveh let se je letošnji polletni izvoz našega ribjega bogastva znatno povečal in je lanskega v vrednosti presegel za 55,6%, predlanskega pa kar za 94,1%. Svežih in predelanih morskih rib smo letos v prvih šestih mesecih izvozili 4.438.400 t v skupni vrednosti 761.491.000 din (lani v istem času 3.003.800 ton — 489.230.000 din, predlanskim pa 2.595.700 ton — 392.249.000 din).

Največji delež imajo v letošnjem izvozu ribje konzerve. Izvozili smo jih 3.661.300 t v skupni vrednosti 663.303.000 din. Šle so na vseh pet kontinentov, skupno v 32 držav. Evropa seveda nosi prvenstvo s štirinajstimi državami, Azija s petimi, Afrika z osmimi, Amerika s štirimi in Avstralija. Največ je šlo letos naših ribjih konserv v Veliko Britanijo (802.800 ton); sledijo ji

Francija (507.000 ton), Belgija (452.000 ton), Avstrija (436.800 t), Italija (254.100 t), Belgijski Kongo (242.800 t), Finska (237.000 t), ZDA (183.300 t), Zahodna Nemčija (174.500 t), Poljska (84.100 t), Sirija (59.700 t) in Švica (42.100 t), ostalih dvanajst držav variira med 38.200 tonami (Švedska) in tisoč tonami (ČSR). Medtem ko se je izvoz ribjih konserv v nekatere države povečal, se je običajno znižal izvoz v ZDA in nekoliko tudi v Italijo. Tudi v vzhodne dežele je bil naš izvoz ribjih konserv letos manjši od prejšnjih let. Posebej pa je treba poudariti povečanje našega tržišča v Belgijskem Kongu, ki je naraslo za več kot 27 milijonov dinarjev.

Tudi izvoz svežih rib je bil v letošnjem polletju večji od prvih polletij zadnjih dveh let. Izvozili smo jih 773.000 ton v vrednosti 94.938.000 din (lani v istem času 700.900 ton — 83.759.000 din, predlanskim 642.300 ton — 66.587.000 din). Edini letošnji kupec naših svežih rib je bila Italija.

Izvoz morskih gob se je v primeri z lanskim nekoliko povečal, prav tako morskih rakov, vendar ni dosegel vrednosti v letu 1955, običajno pa se iz leta v leto niža izvoz jastogov (1955: 48.900 ton, 1956: 28.000 ton, 1957: 19.000 ton) in nasoljene ribe (1955: 94.100 ton, 1956: 21.000 ton, 1957: 3.200 ton). Slednje smo letos prodali v Avstrijo, morske gobe pa v Zahodno Nemčijo in malenkost na Nizozemsko.

DELEŽ SLOVENSKEGA MORSKEGA RIBIŠTVA

Slovensko Primorje je letos do konca junija izvozilo 254.700 ton svežih morskih rib, 55.900 ton morskih rakov in 12.900 ton jastogov, skupno 323.500 ton v vrednosti 42.870.000 dinarjev. Ribjih konserv je izvozilo 806.000 ton v vrednosti 165.183.000 din.

Celotni letošnji izvoz slovenskega morskega ribištva v prvih šestih mesecih je potemtakem znašal 1.129.500 ton, vrednih 208.053.000 din, kar pomeni 27,3% celotnega jugoslovanskega ribjega izvoza. Lani je v istem času dosegel 33%. Letošnje znižanje je povzročil padec izvoza ribjih konserv za 7,7%, zato pa se je povečal izvoz svežih rib za 8,8%.

Procentualno je v celotnem letošnjem polletnem izvozu seveda prednjačila LR Hrvatska z 71,6%, najmanjši delež pa je dosegla LR Črna gora z 1,1%.

Živ mozaik najboljših vin sveta

III. mednarodni vinski sejem v Ljubljani, središče svetovne pozornosti — V Ljubljani se bodo ponovno srečali vinski strokovnjaki z Vzhoda in Zahoda na 37. plenarno zasedanje Mednarodnega urada za vino v Ljubljani — Slovenska bela vina imajo zopet najboljše pogoje za doseglo najvišjega priznanja s strani Mednarodne komisije za ocenjevanje in nagrajevanje najboljših vin sveta

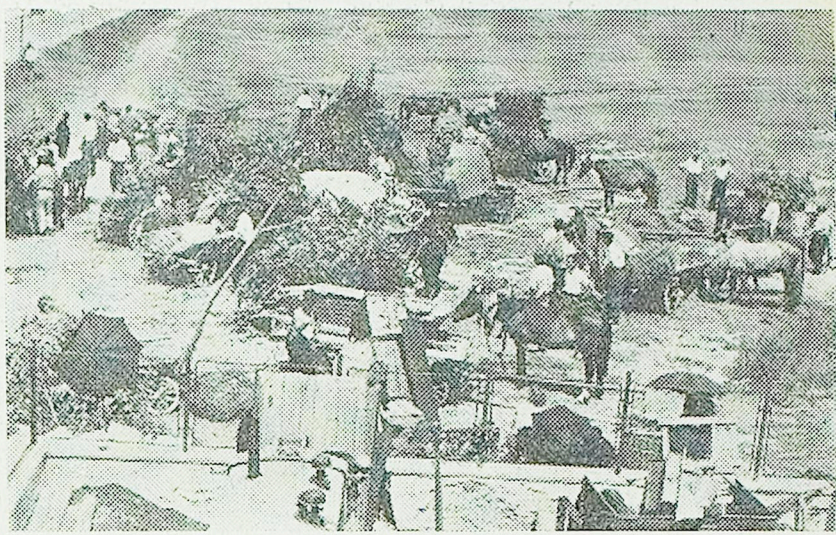
Zadnje dni tega meseca in prvo polovico meseca septembra letos bo Ljubljana svetovno središče vinskih strokovnjakov in vinske trgovine. Tu se bodo ponovno srečali vinski strokovnjaki z Vzhoda in Zahoda, pravzaprav iz vsega sveta. Vinski strokovnjak dr. Richard Teltscher, ki je letos podpredsednik Mednarodne komisije za ocenjevanje in nagrajevanje najboljših vin, pravi, da bo Ljubljana zopet postala »Meka vseh vinogradnikov, vinskih strokovnjakov, vinskih trgovcev, novinarjev in ljubiteljev dobre kapljice«.

Dejansko je vsa Ljubljana že v mrlzičnem pripravljanju na te velike dogodke, kajti III. mednarodni vinski sejem, ki bo letos od 4. do 15. septembra, je združen z ocenjevanjem in nagrajevanjem najboljših vin sveta po Mednarodni komisiji strokovnjakov, ki bo začela delo že 28. VIII. Kakor je znano, so jugoslovanska bela vina prejela pri lanskem ocenjevanju vina vse zlate medalje in diplome, medtem ko so zlate medalje prejela le tuja peneča vina. Letos upravičeno pričakujemo vsaj podoben uspeh za naša, res kvalitetna naravna vina.

Že pred 250 leti je Anglež Klement Simon potoval po naših krajih ter ocenil naša vina podobno, kakor jih sedaj ocenjuje Mednarodna komisija najboljših strokovnjakov iz vsega sveta. To je znak, da naši klimatski in zemeljski pogoji ter resno prizadevanje naših vinogradnikov in kletarjev omogočajo sedaj še mnogo bolj uspešno zmago svojim pridelkom v ostri konkurenci najboljših vin vsega sveta. Računa se, da bo letos nad 20 držav predložilo skupno Mednarodni komisiji nad 200 vzorcev najboljših vin.

Nadaljnja zanimivost letošnjih mednarodnih vinskih prireditelj v Ljubljani je 37. plenarno zasedanje Mednarodnega urada za vino, ki bo bd 1. do 6. septembra, nato pa ekskurzije v razne vinorodne predele Slovenije. Na tem zasedanju sodeluje 23 držav članic ter večje število raznih opazovalcev, predstavnikov raznih mednarodnih združenj, organizacije FAO itd. Tudi to zasedanje predstavlja zlasti veliko priznanje ljubljanskim mednarodnim vinskim sejmom, saj so si ti v svoji dosednji tradiciji že priborili svetovni sloves in pozornost vseh strokovnjakov.

P. Š.

Ob robu Kopra: živahen živinski sejem v predmestju Kopra

Nove pomorske tablice

Važen pripomoček našim pomorščakom bodo pri plovbi nove navigacijske tablice, ki jih je pod gornjim naslovom nedavno izdal Hidrografski inštitut JYM na 340 straneh enciklopedijske oblike in v trdi vezavi. Izračunal in sestavil je tablice kap. freg. v p. Franjo Flego. Vodila ga je želja, da se izogne vsem napakam dosedanjih pomorskih tablic in da upravljanje z njimi čim bolj poenostavi kot tudi da z eno računsko operacijo istočasno dobi oba potrebna podatka: azimut in višino nebesnega telesa.

Flegove tablice imajo tri dele: pomožne tablice A in B ter glavne tablice, ki se po njih neposredno določata zenitna oddaljenost in azimut. Ker so tablice izračunane na vsakih 30 minut zemljepisne širine in odklona brez omejitve, to je od 0° do 90° in za vsakih 0,5° krajevnega časovnega kota prav tako brez omejitve, to je od 0° do 180°, so uporabne za vsa nebesna telesa z znanimi koordinatami in to za vse možne zemljepisne širine in ob vsakem času. Zaključuje obsežno delo tablica popravkov, uvodoma pa prinaša pojasnila in navodila za uporabo tablic s primeri v srbohrvatskem in angleškem jeziku.

tk

Ukrepajmo preden bo prepozno

Odkar so nastale, predvsem na področju koprške, izolske in piranske občine, večje posestne spremembe zaradi odhoda optantov in prihoda novih obdelovalcev zemlje, opažamo, kako si mnogi lastniki razne zemljiške služnosti, ki jim ne pripadajo, v glavnem gre za razna pota preko tujih zemljišč in dvorišč. Ponekod so nastale že izhrojene poti ali celo kolovozi.

Takemu samolastnemu uveljavljanju služnostnih pravic je treba napraviti konec, kajti ta samovolja nekaterih zmanjšuje vrednost zemljišč in njihovo uporabnost, pa najsi bo zemljišče last splošno ljudskega premoženja ali privatnikov. Vsak pooblaščenec ali skrbnik se mora zato zavedati, da nima pravice dovoljevati vzpostavljanje nezakonitih prehodov, nasprotno, skrbeti mora, da takó vzpostavljanje poti

in kolovozov prepreči. To velja tem bolj za skrbnike, ki so jih imenovali občinski ljudski odbori, saj se morajo zavedati, da občine zaupajo v vestnost izpolnjevanja njihovih dolžnosti in da so občine tiste, ki bodo morale zaradi njihove malomarnosti prevzeti nase zagovor nevrednega dela skrbnikov. Prav bi bilo, da bi tako skrbniki, kakor tudi občinski ljudski odbori ugotovili, koliko in kje so primeri takšnega samovoljnega uveljavljanja služnostnih pravic, dalje naj bi podobne poskuse skušali preprečiti

s postavitvijo svarilnih tabel z napisi »Prepovedana pot«, občinski referenti za premoženjsko-pravne zadeve pa naj bi tesneje sodelovali s skrbstvenimi organi oziroma s skrbniki. Lahko se namreč zgodi, da bodo taka zemljišča prej ali slej prešla v last splošno ljudskega premoženja in je tudi prav, če takrat ne bi bila preveč in po nepotrebnem obremenjena. Razen tega pa vestno čuvanje zaupane imovine v sedanjih dneh lahko prepreči mnogo neprilik, sporov in tožb v prihodnosti.

Cafl

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Ugoden razvoj gospodarskih odnosov z Italijo

V zunanjetrgovinskem pogledu je Italija ena izmed najbolj pomembnih držav za Jugoslavijo. Kdor zasleduje razvoj trgovinske zamenjave med Jugoslavijo in Italijo, lahko ugotovi, da je Italija skoro vedno na prvem mestu tako glede uvoza kot izvoza. Tako stanje je skoro tradicionalno in se iz leta v leto poglablja. Pri tem je odločilno, da se gospodarstvi obeh držav izpopolnjujeta, kar je brez dvoma poleg tesnega sosedstva ena od najbolj važnih postavk dobrega in vedno boljšega razvoja zunanje trgovine. Seveda vpliva taka tesna povezava tudi na zboljševanje političnih odnosov, ki so bili včasih slabi in škodljivi.

Doslej smo se v svojih gospodarskih pregledih dotikali v glavnem samo notranje-gospodarskih vprašanj. Ko govorimo danes o vprašanju, ki se tiče zunanjetrgovinskih odnosov z neko državo, gremo morda iz tega okvira. Vendar pa je to samo navidezno, saj je danes težko ločiti in strogo razmejiti v gospodarskem pogledu notranje od zunanjih gospodarskih problemov. Povezava med gospodarstvi posameznih držav postaja vedno tesnejša in si državnega gospodarstva, ki bi lahko bilo popolnoma neodvisno od ostalega sveta, ne moremo več zamisliti. Zato smo se dotaknili vprašanja gospodarskih odnosov z Italijo. To tem bolj, ker ravno koprski in goriški okraj najbolj čutita tesno povezavo in medsebojno odvisnost obeh gospodarstev kljub mejni črti.

V avgustu je bilo sklenjenih z Italijo kar sedem sporazumov, s katerimi naj bi se čim bolj uredili medsebojni odnosi in pospešila zunanjetrgovinska dejavnost. Med njimi je najvažnejši spora-

zum o liberalizaciji uvoza v Italijo, tako da je sedaj za 85% blaga prostega vsakih uvoznih dovoljenj. Za živino so n. pr. odpadla uvozna dovoljenja s strani Italije in je določen le kontingent v višini 12.000 glav letno, kar pa se lahko spremeni glede na potrebe italijanskega trga. S temi in drugimi olajšavami se bo naš izvoz v Italijo povečal za do 3 milijarde letno.

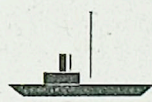
Posebnost sporazuma je v tem, da sloni na transferibilnosti (zamenljivosti) lire. Tako je moči lito uporabiti ne le v Italiji, temveč v vseh državah, s katerimi ima Italija potrebne sporazume. Zajete so tu skoro vse države razen vzhodnoevropskih in držav dolarskega področja. V zvezi s tem se ukine z Italijo kliring.

Posebej je bil podpisan s sporazumom protokol o lokalni zamenjavi v obmejnih conah Gorice in Vidma ter Trsta, Kopra in v ostalih obmejnih conah. V tem pogledu je ostal v veljavi dvostranski klirinški sistem. Če bi pa prišlo v takem odnosu do aktivnega salda v našo korist, se lahko ta saldo prenese na račun lir.

Novi sporazumi imajo dvojni pomen in predstavljajo napredek v naši zunanji trgovini. Za Slovenijo pomenijo napredek, saj je Italija njen najvažnejši kupec in je letos doslej kupila v Sloveniji za skoro dve milijardi blaga. Za vso državo pa je pomen sporazumov v tem, da bo več kot polovica jugoslovanskega izvoza odslej plačana v zamenljivih in prostih denizah. Podoben sporazum je bil namreč pred kratkim sklenjen tudi z Dansko. To pomeni za našo državo in za okrepitev njenega gospodarstva zelo veliko.

-dt-

Plovba naših ladij

P/1 »Dubrovnik« je 14. avgusta zapustila Emden in bo predvidoma priplula v Porto Marghera 28. avgusta

P/1 »Gorica« je 16. avgusta zapustila grško luko Eleusis ter plove proti Kontinentu

P/1 »LJUBLJANA« je 13. avgusta zapustila Rotterdam ter nadaljuje vožnjo do Syracuse, kamor bo predvidoma prispela 24. avgusta

P/1 »NERETVA« je priplula 13. avgusta v Billingham

P/1 »ROG« je 6. avgusta prispela v Rotterdam, kjer naklada tovor za Jugoslavijo

P/1 »ZELENGORA« je 10. avgusta zapustila Singapur in plove proti Kontinentu

P/1 »BIHAČ« je 17. avgusta prispela v Split

M/1 »GORENJSKA« je 17. avgusta odplula iz Adena proti Reki

M/1 »MARTIN KRPAN« je 18. avgusta odplula iz Aleksandrije ter 20. avgusta priplula v Akabo

P/1 »POHORJE« je 17. avgusta odplula iz Singapura in bo predvidoma 1. septembra priplula v Hsinking.

6,5 MILIJONOV TON NOVIH LADIJ

V lanskem letu so zgradile vse ladjedelnice na svetu 6,5 milijonov ton novih ladij. Zanimivo je, da je največ ladij zgradila Japonska, za 1,65 milijona ton. Tej sledi Velika Britanija (1,41), nato Nemčija (1 milijon ton). Mnogo ladij pa so zgradile še Švedska (490.000 ton), Nizozemska (460.000 ton), Italija (360.000 ton), Francija (280.000 ton), ZDA (280.000 ton), Norveška (168.000 ton) in Danska (128 tisoč ton).

TEDEN DNI na Jugoslaviji

Do konca leta bomo izdelali 2000 šivalnih strojev raznih vrst, prihodnje leto pa že okrog 6000. Domače šivalne stroje bo izdelovala tovarna »Vlado Bagat« v Zadru, v kateri zaključujejo z montažnimi deli. Prvi šivalni stroji bodo razstavljeni že na letošnjem Zagrebškem velesejmu.

V Sloveniji se je povečala proizvodnja električne energije. Tako je letos julija znašala 181,7 milijona kWh, medtem ko je proizvodnja v istem mesecu lani dosegla le 160,1 milijona kWh.

Železarna v Ravnah bo izdelala letno 50 ton zekas žice. Doslej smo morali uvoziti okrog 30 ton tovrstne žice, z odobritvijo kredita za nabavo strojev za izdelavo zekas žice pa bo uvoz odpadel.

1000 Dieslovih motorjev bomo izvozili na Poljsko. Te motorje, po 7 do 9 ks, izdeluje reška tovarna »Torpedos«. V teku so tudi pogajanja s poljskimi uvozniki o dobavi nekaterih kmetijskih strojev in traktorjskih prikolice, ki jih izdelujeta podjetji »Bratstvo i jedinstvo« v Zemunu in »Pobeda« v Novem Sadu.

V KOPRSKEM OKRAJNEM MUZEJU RESTAVRIRAJO STARINSKE UMETNIŠKE SLIKE

OZDRAVLJENI BOLNIKI

Zapuščina, ki jo je sedanji Okrajni koprski muzej prevzel iz preteklosti, je bila kaj klavirna. Ne toliko zaradi bogastva predmetov, kolikor zaradi slabe ohranjenosti le-teh. In če vemo, da je eno izmed najvažnejših opravil v muzeju tudi restavriranje in konserviranje starin, predvsem umetniških slik, se torej ne smemo čuditi, da je vodstvo Okrajnega koprškega muzeja dalo temu opravilu poseben poudarek. Naj namreč še povemo, da je pred sedanjo, sodobnim načelom in zahtevam prilagojeno ureditvijo muzeja, bilo v muzej-

skih depojih, a tudi razstavljenih, precej pomembnih, zanimivih in dragocenih slik, ki pa zaradi raznih okvar, zaprašnosti in podobnih napak niso imele pravega bleska. Še več: ker so z njimi ravnali v preteklosti nestrokovno, so začele take umetniške slike celo propadati.

V Muzeju v Kopru so jih smatrali za »bolnike«. In če so

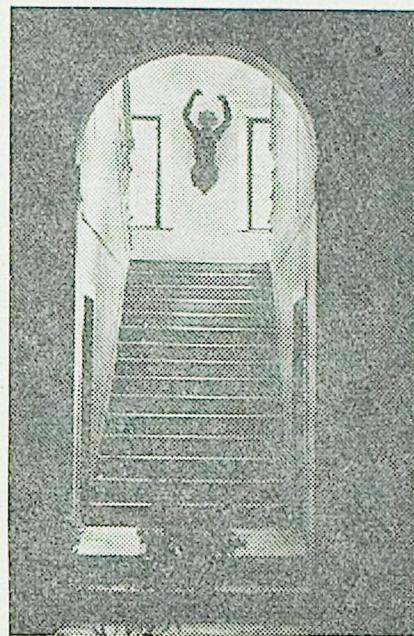
za živa bitja zdravila, je razumljivo, da so tudi za »mrtva«, se pravi za slike. In res — te umetnine so bile potrebne temeljitega zdravlila, ki mu pravijo za to »bolezen« izučeni zdravniki: restavratorji (da slika dobi čimbolj verno prvotno stanje) in konservatorji (da se slika zavaruje pred propadom, uničenjem, da se ji »podaljša« življenje). In če še enkrat poudarimo, da je bila rakana Okrajnega muzeja v Kopru prav »bolezen« dragocenih slik (med njimi n. pr. dela slikarjev Michela Mariscija, Varutarija Dovanina, Francesca de Morija in drugih), nam postane razumljivo, da se je vodstvo začelo sistematično lotiti te »bolezni« in »bolnikov«.

Posebna restavratorska komisija pri Zavodu za spomeniško varstvo LRS v Ljubljani, ki jo vodi prof. Mirko Šubic, si je vse te koprške »bolnike« ogledala in določila prioriteten red »zdravljenja«. Izbrali so prvo serijo slik, 12 po številu, in akademski slikar Čoro Škodler jih je pričel »zdraviti«.

Restavratorsko in konservatorsko delo je zamudno, zahteva preciznosti, predvsem pa mora restavrator imeti tanek posluš za barvno stilizacijo in harmonijo. Zato, da slike še bolj ne poškoduje, temveč ji prav s posebnimi tehničnimi obdelkami da prvotni sijaj, svežino in blesk in ji tako vrne ne samo estetski vi-

dez, temveč tudi originalnost, ki sta jo ji čas in nestrokovno ravnanje odvzeli.

Ko je Čoro Škodler opravil svoje delo, so bile slike kot nove. Takoj so jih razstavili v Mali galeriji koprškega muzeja in zdaj imajo dokaj občudovalcev. Žive so, barve se umetniško prilivajo druga v drugo, resnično: kot bi jih umetnik včeraj dokončal in danes razstavil. Toda to je šele začetek, zakaj zdaj je pripravljenih spet naslednjih 15 umetniških slik (tokrat serija ikon), ki čakajo »ozdravljenja«. Vodstvo okrajnega muzeja v Kopru se je lotilo težavnih in odgovornih nalog, ki zahteva ne samo potrpljenja, truda in posebnega čuta za umetnost, temveč tudi dokaj — denarja. A prvi sadovi so tukaj in »ozdravljeni« bolniki so znova obogatili Okrajni muzej, obiskovalcem pa se kažejo taki, kakršni so bili nekoč. B. A.

Pogled iz atrija na stopnišče Okrajnega muzeja v Kopru. Zgoraj: Nereida iz začetka 19. stoletja, okrasek »polena« kljuna neke neugotovljene ladje

Primorske

PRIREDTIVE

V torek zvečer, 20. avgusta so v Portorožu odprli umetniško razstavo slik-olj, slikarja Dušana Fabiča. Razstavljenih je okrog 30 slik, večina primorskih motivov. Razstava bo odprta do 3. IX. V soboto, dne 24. avgusta 1957 ob 20,30 v letnem kinu v IZOLI: Goldonijske PRIMORSKE ZDRAHE v uprizoritvi SNG iz Trsta; V nedeljo, dne 25. avgusta 1957 ob 20,30 v letnem kinu v IZOLI: Goldonijske PRIMORSKE ZDRAHE v uprizoritvi SNG iz Trsta;

Francesco de Mora, koprski slikar iz začetka 19. stoletja: Avtoportret (fotografija prikazuje že restavrirano in konservirano sliko)

Za napredek piranske mestne godbe

Piranska mestna godba doslej ni mogla pokazati pravega uspeha, ker so ji manjkali instrumenti, obleke za godbenike in še marsikaj. Za rešitev teh finančnih težav so sedaj našli primer-

no obliko: mestna godba pride pod pokroviteljstvo »Splošne plovbe«. S tem dobi trdno materialno osnovo, strokovno pa

ostane pod vodstvom Sveta za prosveto in kulturo piranskega ObLO. Tudi v bodoče bo na razpolago za vse prireditve v občini. V kratkih treh mesecih, kar je bila ustanovljena, je imela 5 javnih nastopov. Trenutno šteje 21 godbenikov. Prijavljenih je že tudi 6 pionirjev in ko bodo nakupili dovolj instrumentov, bodo ustanovili še pionirsko godbo. Za prihodnji dve leti ima dirigent Mestne godbe tov. Poznič v načrtu godbeni tečaj za pihala in trobila. Za konec letošnjega septembra pa se godba pripravlja na koncert v počastitev svojega najstarejšega člana, tov. Piccolija, ki je že 70 let član piranske mestne godbe. Lepo bi bilo, ko bi Zveza Svobod preskrbela takratnemu slavljencu častno diplomo in primerno denarno nagrado. Jule

Razstava 'Ježevih' karikatur v Kopru

Svojevrsna kulturna prireditev je bila v Kopru v prejšnjem tednu — razstava karikatur humorističnega lista »Jež« iz Beograda. Pokrovitelj razstave, Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev iz Kopra, je z razstavo napravil veliko uslugo našim ljudem, da se tako lahko spoznajo z dejavnostjo humorističnega časopisa »Jež«. Zakaj to je prva razstava v Sloveniji. Vsekakor pa je treba omeniti, da na Koprskem verjetno ljudje bolj malo poznajo »Ježa«. Le-ta je bil ustanovljen 1935. leta v Beogradu in se je imenoval »Ošišani jež« (ostruženi jež). Pred vojno je »Ošišani jež«, namreč ostro napadal izkoriščevalski in korumpirani politični sistem v Jugoslaviji in ker je predvojna cenzura stalno bdela nad njim, se je list upravičeno imenoval »Ošišani«. Po vojni, 1945. leta, pa je list spremenil ime in je zdaj samo »Jež«. Razumljivo, tudi danes ima ta »jež« ostre bodice, vendar »zbadajo drugače in druge ljudi«. Pač tam in tiste, kjer in ki so potrebni! To pa nam je tudi dokaj nazorno pokazala razstava najboljših karikatur, saj jih je bilo razstavljenih 220. Posebnost razstave je bila tudi rekonstrukcija razstave »Ošišanega ježa« iz 1936. leta v Beogradu, ko so zgolj z raznimi predmeti in kratkim podpisom bičali tedanji režim. Razumljivo, sprva so to razstavo, ki je imela več kot 100 predmetov, dovolili, kasneje pa prepovedali. Na rekonstrukciji razstave v Kopru je bilo 22 takih predmetov, vsebinsko le-teh in drugih pa je razlagal eden izmed ustanoviteljev »Ošišanega ježa«, karikaturist Miša Sretenović. Naj še omenimo, da je to jubilejna razstava ob 20-letnici ustanovitve »Ošišanega ježa« in da že od 1955. leta dalje »potuje« po vsej državi. Kot že rečeno, prva razstava v Sloveniji je bila v Kopru (razstavo je odprl predsednik Okrajnega odbora sveta Svobod in prosvetnih društev, tovariš Ivan Mavsar, od tu pa bo »odšla« širom po Sloveniji).

Umrl je Ivan Zorman

Pred kratkim je v ZDA v 68. letu starosti umrl slovenski pesnik in prosvetni delavec med ameriški Slovenci, Ivan Zorman. 1889. leta se je rodil pri Ljubljani, starši pa so se zaradi gmočnih težav 1893. leta izselili v ZDA. Tamkaj je Ivo študiral in dokončal glasbeni študij. Vendar ga je slovenska beseda tako navduševala, da je začel pisati tudi pesmi v ZDA izhajajoče slovenske časopise. V Sloveniji pa je izšla njegova prva pesniška zbirka »Poezije«.

Kasneje je izdal še več zbirk svojih pesmi. Da bi približal Amerikancem nekaj slovenskega slovstva, je izdal zbirko slovenskih pesmi v angleščini. Leta 1931 je bil zadnjikrat v Sloveniji. Njegova najboljša zbirka je izšla 1938. leta »Iz novega sveta«.

ZVEZNI SEMINAR SURDOPEDAGOGOV V PORTOROŽU

Poleg drugih društev se že od 15. avgusta mudi v Portorožu skoraj 90 profesorjev, vzgojiteljev, zdravnikov in znanstvenikov, ki se ukvarjajo s problemi mladine, defektne na slušnih in govornih organih. Zvezni seminar surdopedagogov bo trajal še do 25. t. m. Jule

Doslej najbolje obiskani prireditvi

V Piranu na Puntji je v soboto 17. in v nedeljo 18. avgusta v okviru »Primorskih prireditev« uprizorilo Slovensko narodno gledališče iz Trsta Goldonijske »Primorske zdrahe«. Prireditelji zatrjujejo, da doslej še nobena prireditev v Piranu ni bila tako obiskana, kar velja za obe predstavi. A ne samo domačini in domači letoviščarji, ki so z vsem navdušenjem spremljali uspehi prireditvi, temveč si je tudi mnogo tujcev ogledalo zanimivi predstavi.

Uspeh razstave Mihe Maleša v Piranu

Razstavo akademskega slikarja Mihe Maleša, ki je bila v okviru turističnih prireditev odprta prejšnjo soboto v galeriji sodišča v Piranu, je doslej obiskalo že nad tri sto turistov. Umetnik je na razstavi tudi že prodal nekaj svojih slik z značilnimi obmorskimi motivi.

V KOPRSKEM GLEDALIŠČU STEINBECKOVA DRAMA

„Živi plamen“

v izvedbi Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta

V Kopru je v torek in sredo gostovalo Slovensko narodno gledališče iz Trsta. Uprizorilo je dramo sodobnega ameriškega pisatelja Johna Steinbecka »Živi plamen«, ki jo je prevedla Mira Miheličeva. To realistično-simbolično dramo, ki na svojstven način ter v nevsakdanjem simboličnem okolju prodira v osnov-

ne prvine človeške problematike, je režirala Nada Gabrijeličeva, preprosto sceno je zasnoval Vladimir Rijavec, kostumi pa so delo Alenke Bartl-Serša. V osrednji vlogi Mordeen je nastopila kot gost Mira Sardočeva, ki je z izredno izdelano igro požela navdušeno priznanje občinstva, ki je po predstavi z dolgotrajnim aplavzom pozdravljalo tudi ostale tri igralce — Staneta Raztresena v vlogi Joe Saula, Mordeeninega moža, Staneta Starešiniča v vlogi ljubimca Viktorja ter Julija Guština v vlogi Jovega prijatelja Eda. Premiera te drame je bila v Trstu 29. maja letos, gostovali pa so v počitnicah z njo tudi v Sloveniji. Polna dvorana ter navdušen aplavz občinstva ob obeh predstavah v Kopru pa sta pokazala, da si tudi koprsko občinstvo želi na repertoarju teatnih sodobnih umetniških del, z globljo človeško problematiko, ki prav tako zanima tudi naše ljudi, kot sodobnega človeka v svetu sploh. s. d.

MALEŠEVA RAZSTAVA V KOPRU

V okviru »Primorskih prireditev« bodo v Mali galeriji Okrajnega muzeja v Kopru v soboto odprli razstavo slovenskega slikarja Mihe Maleša. Razstava, ki jo prireja Jakopičev paviljon iz Ljubljane in Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Kopru, nosi naslov »Slovensko Primorje«. Slikar bo namreč razstavil 50 slik, v glavnem pokrajinskih motivov in vedut s slovenske obale, kar vse je nastalo v zadnjih letih. Razstava, ki je bila doslej že v Piranu, bo nato še v Izoli in v Postojni.

OB PRVEM PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA V SEŽANI

28. avgust 1941 - 28. avgust 1957

Uradni vestnik okraja Koper je prinesel dne 10. maja 1957 v svoji 17. številki naslednjo objavo:

»Občinski ljudski odbor Sežana je na seji dne 29. marca 1957 po predlogu občinskega odbora Zveze borcev NOV in za ohranitev spomina na začetek narodnoosvobodilnega boja proti fašističnemu okupatorju ter na dan 28. avgusta 1941, ko je bil prvi sestanek Osvobodilne fronte v Gornji Branici ob sodelovanju prve skupine partizanov in prebivalstva, kakor tudi na dan 28. avgusta 1943, ko se je z ustanovitvijo prvega rajonskega odbora Osvobodilne fronte v Sežani osvobodilna borba iz prvih začetkov v letu 1941 že močno razvila v vsej občini, na podlagi 24. člena statuta občine Sežana sprejel

O D L O K

O PROGLASITVI 28. AVGUSTA ZA LJUDSKI PRAZNIK OBČINE SEŽANA...

Gizela Kante in mati Antonija Kante iz Kobolov št. 5 v Gornji Branici, iz hiše, kjer je bil sestanek 28. avgusta 1941, sta razen Ervina Dolgana edini preživeli udeleženci takratnega sestanka.

Mnoge izmed nas prav gotovo zanimajo podrobnosti okrog imenovanega prvega sestanka v Gornji Branici dne 28. avgusta 1941. Skušali bomo zato v kratkem opisu prikazati ta pomembni zgodovinski dogodek.

Dne 27. avgusta 1941 je prišlo v Gornjo Branico prvih šest primorskih partizanov, ki jih je vodil tovariš Ervin, kot so tedaj imenovali Ervina Dolgana-Janeza. Ti partizani so takoj stopili v stik z nekaj najnaprednejšimi in najzavednejšimi braniškimi možmi in ženami, na katere so se lahko povsem zanesli. Že naslednji dan zvečer so se potem v zaselku Koboli, v hiši številka 5, pri Kantetovih, partizani sestali z nekaj domačini in na tem sestanku položili temelje narodnoosvobodilnemu boju na tem področju.

Razen že omenjenega Ervina Dolgana so bili v skupini partizanov še Jovo iz Doline pri Trstu, Benjamin iz Gornje Branice, Milko s Proseka pri Trstu, Peter iz Tolmina in Lojze iz Šturja pri Ajdovščini. Od vse skupine je danes med živimi samo še Ervin Dolgan.

Od domačinov pa so na sestanku bili brata Evgen in Milan Kante ter njuna sestra Gizela, njen mož Viktor Ukmar in še

Kantetova mati Antonija Kante. Od vseh prisotnih na tem sestanku so danes živi le še trije: Ervin Dolgan, Gizela Ukmar-Kante in mati Antonija Kante. Mati Antonija je v gigantskem boju, ki je tedaj pognal korenine v njeni hiši, izgubila vse tri sinove in zeta...

Sestanek je vodil Ervin Dolgan, ki je na kratko pojasnil pot (Nadaljevanje na 8. strani)

V TEJ HIŠI SO SE DNE 28. AVGUSTA 1941 SEŠLI NAJ-NAPREDNEJŠI IN HRABRI MOŽJE GORNJE BRANICE S PRVIMI PARTIZANI NA PRIMORSKEM.

Spominska plošča na hiši Kantetovih v Gornji Branici, Koboli 5, kjer je bil 28. avgusta 1941 prvi sestanek med domačini in partizanskimi borci

GOSPODARSKA RAST SEŽANSKE OBČINE

Trdni temelji na kraškem svetu

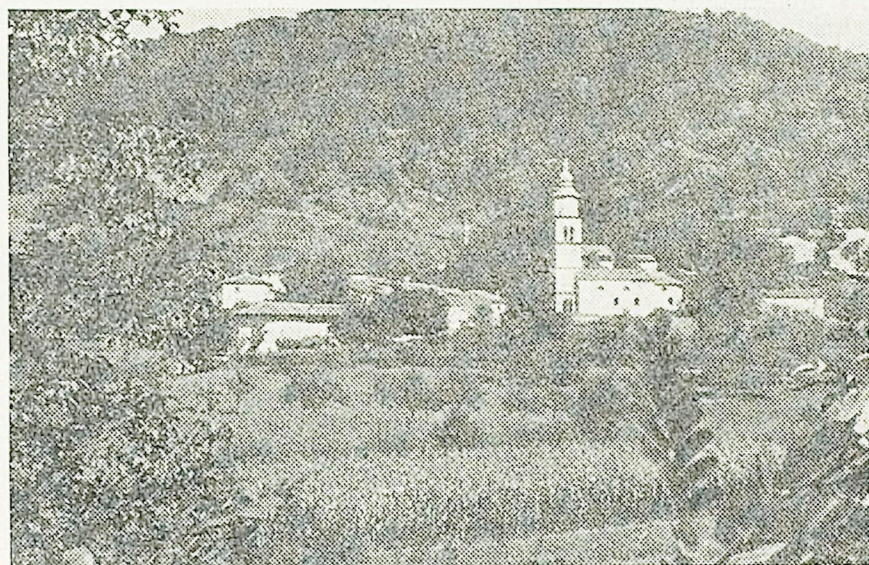
Nadaljevanje s 1. strani) pravljali o gradnji klavnice, ker Sežana klavnice nima, in o kanalizaciji mesta. Uresničitev teh dveh važnih komunalnih objektov pa zaenkrat presega finančne možnosti občine.

In čeprav je bilo v povojnih letih na novo zgrajenih in adaptiranih 109 družinskih ter 42 samskih stanovanj in trenutno gradijo 28 družinskih in 4 samska stanovanja, je stanovanjska stiska v Sežani še vedno občutna.

Mesto se širi, prihajajo vedno novi delavci in uslužbenci, stanovanjski prostori pa so doma- la vsi preveč zasedeni.

To je le nekaj nalog, ki stojijo pred sežansko občino in katere bo treba postopoma v prihodnosti reševati. Veliko je bilo že storjenega. Sežana in njena okolica sta v letih po osvoboditvi popolnoma spremenili svoje lice, pospešeni tempo življenja pa narokuje novih in novih naporov. Teh se pa v Sežani ne ustrašijo. Dokaz temu je tudi požrtvovalnost delovnih kolektivov za povečanje storilnosti dela in za proizvodnjo vedno boljših izdelkov.

Delavsko samoupravljanje v vseh 34 podjetjih je doslej zabeležilo že zelo lepe uspehe, saj v organih upravljanja teh gospodarskih organizacij sodeluje 178 delavcev in nameščencev. Zato se je povečala storilnost dela ob istočasnem delnem zmanjšanju delovne sile, znižali so materialne stroške in uporaba surovin je smotrnejša. Tendence povečanja in izboljšanja proizvodnje pa stalno raste v prid proizvajalcev, ki pa so seveda sami istočasno tudi potrošniki.

Gornja Branica je bila zibelka ljudske vstaje na Sežanskem in na vsem Primorskem. Na sliki zaselek Kodreti v Gornji Branici

Naša kraška občina

SEŽANA

PRAZNUJE OBČINSKI PRAZNIK

28. avgust 1957

Delovnim kolektivom gospodarskih in zadružnih organizacij in vsem prebivalcem sežanske občine čestitajo ob občinskem prazniku in jim želijo mnogo uspehov pri nadaljnjem delu za napredek in srečnejše življenje:

Delovni kolektivi industrijskih, obrtnih in zadružnih podjetij ter zavodov in ustanov:

JADRAN — Export — Import — Sežana

MARMORINDUS — Sežana

TELEKOMUNIKACIJE — Sežana

Zadružna poslovna zveza v Sežani z obrati:

GRUDA, — Mlekarna, Vino in Kmetijsko posestvo — Tomaj

Gradbeno podjetje KRAŠKI ZIDAR — Sežana

Trgovsko podjetje PRESKRBA — Sežana

Gostilna MALALAN — Sežana

Hotel TRIGLAV — Sežana

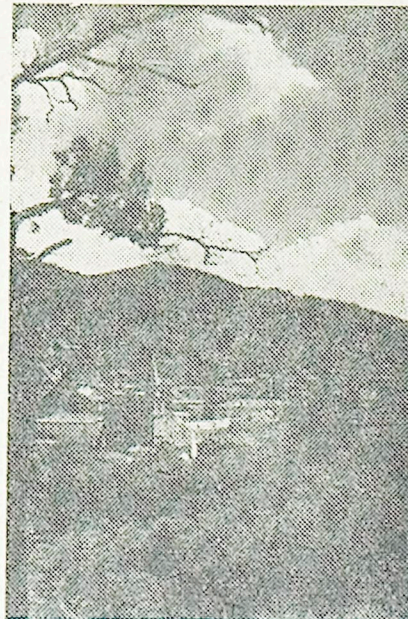
AVTOPREVOZ — Sežana

Trgovsko podjetje TOBAK — Sežana

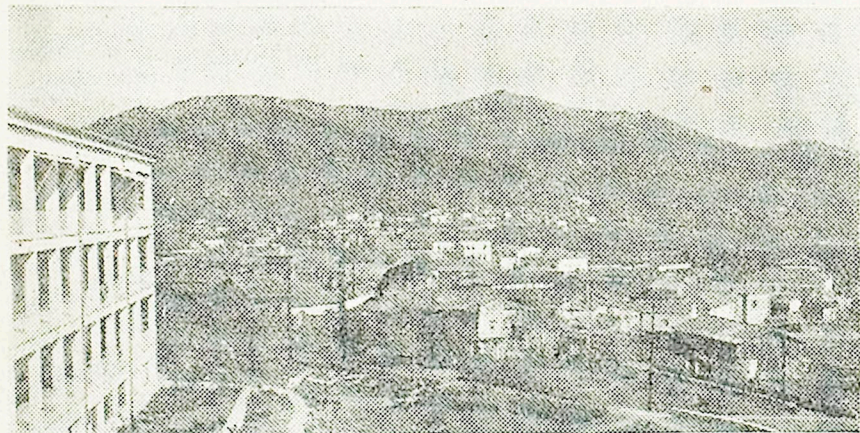
Detajlistično trgovsko podjetje KRAS — Sežana

Trgovsko podjetje TABOR — Sežana

Gostilna TRST — Sežana

Sežana je tudi privlačno turistično mesto z mikavno okolico in izredno zdravim podnebjem

Pogled na današnjo Sežano, ki kaže mogočno rast mesta

Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor Zveze borcev
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZVVI
Občinski odbor ZROJ

PROGRAM PRAZNOVANJA

25. avgusta — ob 10. uri v SEŽANI: odprtje gospodarsko-kmetijske razstave v Telovadnem domu in živinorejske razstave na selmišču, — ob 16. uri v TOMAJU: odprtje spominske plošče padlim v NOB;
28. avgusta — ob 15. uri v GORNJI BRANICI: svečana seja OBLO, razvitje prapora Občinskega odbora ZB s kulturnim programom, — ob 20.30 v SEŽANI: Goldoni, »Primorske zdrahe«, izjava DPD »Svoboda« iz Sežane,
1. septembra — ob 11. uri v SEŽANI: podelitev nagrad kmetovalcem in razstavljalcem, — ob 15. uri v SEŽANI: zborovanje z govorom in kulturnim programom, ki ga izvajajo mešani pevski zbor DPD »Svoboda« iz Sežane, duet in kvintet PD »Venčke« iz Dutovalj, moški pevski zbor DPD »Svoboda« iz Kopra, mandolinisti iz Postojne in Hruševja s pevci solisti iz Postojne, zabavni sekstet postojnskih fantov (Ostrouška), — ob 18. uri v SEŽANI: Goldoni, »Primorske zdrahe« (ponovitve).

DRAMATIČNA BORBA Z RAZDIVJANIM MORJEM

Rešili so potnike in ladjo

Nevihta, ki je zdivjala 14. avgusta okrog 13. ure čez koprski zaliv, bo še dolgo časa ostala v spominu vsem, ki so jo doživeli ali samo videli. Najstarejši ljudje zatrjujejo, da je bila tako huda nevihta v Kopru zadnjič 1911. leta. Letošnja je napravila ogromno škodo: razbila je ograjo koprškega pomola, na nekaj mestih predrla novi nasip v Skočjanskem zalivu, razbila nekaj

čolnov, poškodovala pa je pristaniške naprave tudi vzdolž vse naše obale.

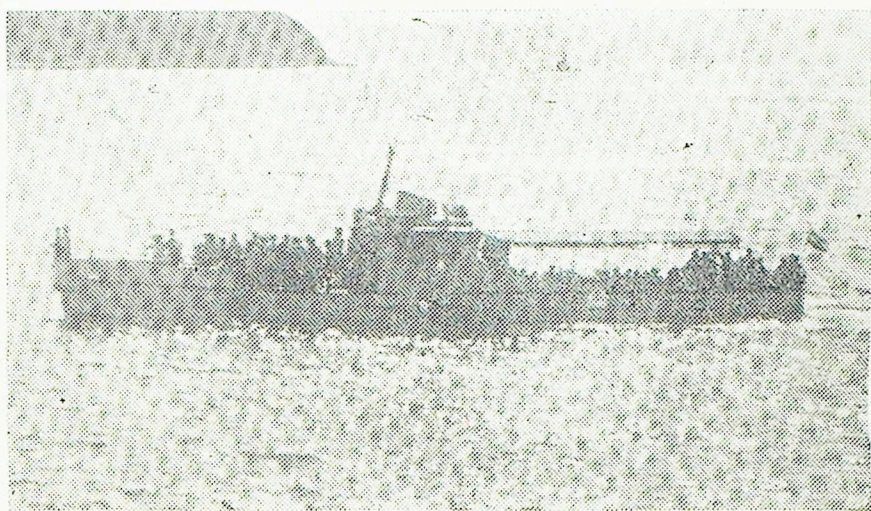
Motorni čoln »Portorož« je tega dne okrog 13. ure plul proti Sv. Nikolaju. Njegov kapitan Mario Babič, izkušen pomorščak, je res opazil na obzorju dva večja oblaka, vendar je bil prepričan, da bo le nekoliko močnejši veter. Niti misliti si ni mogel, kaj bo čez dobrih deset minut!

Spreten in običajen manever in ladja je pristala v Sv. Nikolaju. Prav ko so vezali ladjo, se je razbesnela nevihta. V naglici so se izkrcali vsi potniki, toda zdivjani veter in ogromni valovi so v hipu potrgali vse štiri debele vrvi, istočasno pa razbili tudi del pomola. Na ladji je tedaj ostala še ženska s tremi otroki. Bila je to Tahira Serić iz Kopra, prodajalka čevapčičev pred koprsko ribarnico, s svojima dvema otrokoma in mlajšo sestro. Kapitan je pognal ladjo proti vetru, ki je divjal z brzino 140 km na uro, in proti nad šest metrov visokim valovom. Zdaj je šlo že za sekunde: se bo ladja in pot-

niki obdržala, ali ne. Ženski so takoj opremili z rešilnim pasom, vsak član posadke pa je vzel enega otroka v varstvo. Še vedno je divjala nevihta, valovi so zalivali čoln, toda posadka je z vso odločnostjo in spretnostjo kljubovala nevihti. Uspelo ji je, čeprav je bila že skoraj brez upanja. Z največjimi napori je čoln pristal v Valdoltri.

Resnično: kapitan čolna in vsa posadka so se tokrat izkazali. Saj so s svojo resnostjo in pazljivostjo ter strokovno sposobnostjo uspeli rešiti nad 50 potnikov in ladjo.

P.

Turistična motorna ladja PORTOROŽ Splošne plovbe iz Pirana, ki vzdržuje promet na pomorski progi Koper—Ankaran, plove v večernem soncu v koprsko pristanišče

V Postojni urejajo parkirni prostor

Na Jamski cesti pred Postojnsko jamo so začeli urejati parkirni prostor. Računajo, da bo do prihodnje turistične sezone že mogoče parkirati in celo, da bo ob robu parkirnega prostora zgrajena tudi posebna avtoservisna delavnica. V zvezi s tem pa so pripravljeni tudi načrti za zgraditev športnega igrišča in kopališča na ravnici pri Pivki.

„Vrni se zdrav...“

Kadar so ljudje potrebni pomoči, če jim grozi ta ali ona nevarnost, tedaj — priznajmo — najdemo najprej in hitro pot do pomoči. Res, smo pač ljudje! In človeško je, če se nekaterim ljudem zaviha nos, čutijo se užaljene, »zmanjšano« je njihovo dostojanstvo, če jih taisti ljudje, do katerih se sicer obračajo v sili, skušajo obvarovati pred nezgodo, nesrečo... Da, takrat je beseda o naših miličnikih, o uniformiranih ljudeh, ki imajo v sebi prav tako srce, prav tako jim polje kri, kakor vsem drugim.

So pa le nekoliko različni od nas, kajti tudi če niso v uniformi, se pravi v službi, njihovo budno oko bedi nad ljudmi. In če bi ljudje, državljani, vedeli, kaj vse zahteva naše življenje od miličnika! Kako bi se ljudje zgrozili, če ne bi, recimo »leteča« milica urejala cestnega prometa tako, da smo na cestah vsi varni?

Mar mislite, da nimamo tudi nekaj brezdelnežev, lopovov in postopačev? Ne iščejo jih miličniki zato, da bi nekaj delali, temveč, da bi bili pred nepridipravi varni mi vsi! Kako radi in hvaležno se, recimo, spominjajo miličnikov tisti ljudje, ki so jim miličniki uspeli vrniti ukradene predmete, kolesa, motorje itd. Še in še bi lahko naštevali področja, kjer je nujno potrebna prisotnost miličnika.

Ko smo o vseh teh zadevah govorili s komandirjem postaje LM v Kozini, Jožetom Krebljem,

»Velebit« v plamenu

Nedavno je v založbi »O. Keršovani« na Reki izšla za pomorščake izredno zanimiva knjiga o pogibeli p/1 VELEBIT, ki se je potopila 26. junija 1941 v Indijskem oceanu, napadena od nemške korzarske ladje »Kormoran«. Dogodek je tedaj dvignil mnogo prahu v svetovnem tisku. Pomorščak in publicist Oskar Magazinič je spretno zbral pri preživelih naših mornarjih in pri tedanjem komandantu »Kormorana« avtentične podatke o vseh dogodkih od napada in požara na ladji preko ujetništva na nemških ladjah oziroma samote in zapuščenosti na pustem otočku Severnih Andamanov do njihovega povratka domov. Trinajst poglavij literarno in živahno pisane reportaže pritegne čitatelja, da prebere knjigo na mah. Za boljše razumevanje je delo opremljeno z več skicami in mnogimi dokumentarnimi slikami, ki žal niso najboljše. Knjigo zaključuje kratek posnetek vsebine v angleščini.

je prijazno razlagal: »Res je, miličniška služba ni lahka, saj zahteva ogromne napore in trdne volje, da premaga vse težave. Vsega tega pa našim fantom miličnikom ne manjka!«

Za konec je povedal: »Ko nastopim službo ponoči, se pravi, ko odhajam od doma, mi večkrat reče moj sinko: »Vrni se, očka, zdrav spet med nas —«. Mar ni s tem vse povedano?

Še to: pomembna pa je služba miličnikov iz Kozine še bolj zato, ker smo v obmejnem pasu. Prebivalci tega kraja se tega dobro zavedajo. Toda prav bi bilo, da bi spoštovali službo miličnikov vsi ljudje. A ne samo tedaj, ko jim preti nevarnost, temveč vedno. Jože Meršol

NAŠ DOMAČI FELJTONČEK

Vsak na svoj način

Ljudje imajo radi morje. Tako tisti, ki so ob njem, kakor tisti, ki ga nimajo in bi za umivalnik slane vode — če bi se mogli v njem skopati — dali marsikaj. Potem je razumljivo, da tisti ljudje — mi pri morju jim pravimo ljudje s celine, s kontinenta ali celo ljudje s hribov! — tudi marsikaj »riskirajo«, samo da prežive nekaj prijetnih (žal, tudi neprijetnih!) dni ob morju. Ne verjamete? Kar preberite, drage tovarišice in tovariši!

Mar mislite, da je pot, recimo iz Ljubljane do Kopra, tako preprosta? Res, nova koprška »magistrala« iz Ljubljane naprej je že marsikje res podobna cesti. Toda inženirji, tehniki in sploh cestni delavci se ne menijo preveč za ovinke, klance in tem imenom podobne cestne oblike. O, ko bi bila ta cesta ravna, kakor na primer pot v Semedelo! Koliko manj strahu, trepetanja in bojazni bi imeli potniki sicer res udobnih avtobusov. Toda deset je še ni uspelo na svetu nikomur vskladiti tegale načela: ravne ceste za potnike in vijugaste za dobrobit šoferjev... A pustimo to filozofijo o nujnosti ravnih cest — kakor trdijo potniki, in vijugastih — kakor zagovarjajo šoferji.

Zakaj če je doma, preden človek odide na morje, mimo številnih kovčkov in skrbí vse urejeno, se začne mučna pot od hipa, ko človek sede v avtobus. Velik, ves svetlikajoč se, očiščen in kar hudo je sesti na tako mehko tapcirano sedel. Ne vprašujete se, zakaj. Kajti, brž ko odpelje avtobus s postaje, če ne prej, pa tedaj, ko avtobus z vso brzino švigne okoli vogalov, ovinkov, navzdol po klanecih, se mnogi ljudje že sumljivo začno daviti, odvezovati torbice, papir — nekak provizoričen »škrnicelj« se nenadoma napolni, sploh: »urh« se je pojavil, zgrabil je ljudi za vratove in želodce in jih bo držal, dokler sploh morejo dihati... No, to ni č-

sto navadno bruhanje oziroma nezdravniško izpraznjenje želodca, temveč nujno zlo avtomobilsko vožnje. Da, kaj vse morajo potniki pretrpeti zaradi morja. Toda samo nekateri. Vprašanje je sicer, če niso vsi ljudje nagnjeni do te avtobusne bolezni, ali če se nekateri že pred vožnjo ne pripravijo tako, da jim ne bi bilo v avtobusu slabo.

Moja žena ima na primer preizkušen recept. Naj mi ne zameri, če ga povem še drugim. Saj ni egoistična, toda ne želi, da bi se ji potem smejali, če njen recept ne bi pomagal tudi drugim. Toda ne mislite, da se vedno vozi z avtobusom ali avtomobilom (saj nisem direktor!), ker je tako suha! Torej — dva dni pred vožnjo z avtobusom začne »stradati«, zadnji dan pa celo sploh nobene jedi ne pogleda. Verjemite ali ne — čeprav komaj komaj pridele na avtobus, do Kopra tako prijetno zadremlje, da moram ves čas vožnje bdeti nad njo, da mi ne bi zaradi izčrpanosti umrla. Toda, prosim, nikoli še ni bruhal. Vsaj v avtobusu ne! Zakaj tokrat je beseda o tem... Najino punčko pa spet drugače »receptira«! Ne z lakoto, temveč obratno: poln želodec, celo več kot doma, toda samo takih jedi, ki se ne premikajo! Recimo: polenta, kruh, prepečenec — a vse brez soli (ker se bo otrok najedel soli tako preveč že pri morju!). Rečem vam — otrok res ne bruha, toda žal ima tako suha usta...

So pa, priznajmo, še drugi recepti, da ljudje v avtobusu ne bruhaajo. Eden izmed njih je tale: ob vstopu v avtobus začni piti slivovko, ko se deš, nadaljuj, in ko avtobus odpelje, izprazni polno litrsko steklenico žganja. Zajemčeno, da do zadnje avtobusne postaje ne bo bruhanja!

So pa tudi ljudje, ki se zanešajo na tablete »navisan«. Za čuda: tudi do dve količini, ki sta v epruveti, ga požro. Da bolj drži in izravna »gla-

skušal dr. Zega krmariti proti kanalu, jih je vse bolj gnalo v nasip. V plitvini so valovi tako narasli, da je bilo težavno obvladati krmilo. Tik pred nasipom je rekel ženi, naj odvrže jambor, ki je zmanjševal stabilnost čolna. Nato se je pripravil na zasilni pristanek. Prvi sunek ob zid je ublažil s svojim odskokom na suho. Naslednji valovi pa so že zdrobili kljun. Tedaj je žena dvignila petletnega otroka, da ga je njen mož naglo spravil na suho. V tem pa so prihiteli na nasip že prvi reševalci. Tovariš Logar je takoj odnesel otroka. Medtem se je žena povzpela na

Kje bo nova avtobusna postaja?

Z izročitvijo prometu novega dela avtomobilske ceste med Kačičami in jugozahodnim delom Kozine, je nastalo novo vprašanje: kje bo avtobusna postaja v Kozini?

rob čolna, vendar je zamudila ugoden trenutek in je omahnila v vodo, ko se je čoln odmaknil. Izginila je pod čolnom, se spet pojavila na drugi strani čolna, ki je butal z vso silo ob nasip. Brez pomoči reševalcev bi ostala pod čolnom ali pa bi jo ob nasipu ubilo. Medtem ko so njo in otroka prepeljali v bližnji dom rudarjev iz Mežice, so z največjimi napori spravili čoln v kanal in ga privezali. Škoda na čolnu je bila precejšnja; najbolj je bilo poškodovano jadro, ki ni bilo dovolj privezano in ga je vihar vrigel ob nasip. Ženo in otroka so v domu rudarjev iz Mežice takoj postregli in jima dali suho obleko ter tople pijače, da sta se opomogla od prestanega strahu. Na srečo, nista bila huje poškodovana — le nekaj prask in bunk.

Avtobusi, ki redno vozijo med Piranom in Ljubljano in obratno, zdrve po novi asfaltni cesti za Kozino in se ne zmenijo za potnike, ki s kovčki in mešanimi občutki čakajo pred restavracijo »Jadran« ter zamašeno sprašujejo, kdaj bo pripeljal avtobus in kje bo sprejel potnike. Baj se včasih ustavi za kozinsko klavnico. Pravi jo pa, da je prometna služba Tajništva za notranje zadeve prepovedala postanek avtobusov na novi odprti cesti, ker bi lahko spriči živahnega prometa prišlo do nesreče. Avtobusi, ki vozijo proti Reki in Gorici in v obratni smeri, so ostali zvesti postaji v središču Kozine in je torej vse po starem. Zveza z Ljubljano pa je trenutno resnično problematična.

Splošna želja prizadetih ljudi pa je, naj bi »ljubljanški« avtobusi do nadaljnjega vozili kakor doslej po stari cesti in zavili pri baraki gradbenega podjetja »Primorje« na novo cesto. Tisti pa, ki prihajajo iz Ljubljane, naj bi prav tako z nove ceste zavili ob omenjeni baraki na staro cesto in se kakor doslej ustavljali na kozinskem križišču.

O vsem tem bo razpravljala tudi občinski ljudski odbor v Hrpoljah, ki bo sklical v prihodnjih dneh predstavnike avtobusnih podjetij, oblastnih organov in investicijske skupine za gradnjo nove ceste, da se bodo dogovorili o novi lokaciji avtobusne postaje. Leta naj bi bila predvidoma za klavniško zgradbo v Kozini. To bi bilo sicer nekaj sto metrov izven križišča v smeri proti Kopru, vendar tik ob novi cesti. Na tem mestu naj bi uredili tudi servisno postajo z bencinsko črpalko, lopo za čakanje, okrepčevalnico ter prostor za obračanje avtobusov in drugih motornih vozil. Vozila, namenjena v Trst iz ljubljanske smeri bi se morala od te postaje vračati proti križišču v Kozini, od tam pa pod novim mostom nadaljevati pot proti obmejnemu bloku v Krvavem potoku.

Ker je trenutno prava zmeda zaradi postanka avtomobilov in ker potniki niso obveščeni o vsem tem, je nujno potrebno to zadevo in spremembo postajališča javno in na nedvoumen način razglasiti.

J. Z.

Tokrat - letovanje v planinah

Za otroke, živeče ob morju, so planine posebno doživetje, posebno veselje. Saj jih redkokdaj vi-

Mladinka TVD Partizana iz Pirana se je košato ustopila na travnati jasi pred Aljaževim domom: prijeten spomin na nepozaben izlet obmorske mladine med naše gorske vrhe v Julijskih Alpah

dijo, še redkeje pa, da bi jih spoznali od blizu. Tembolj je zato vredna pohvale pobuda TD »Partizan« iz Pirana, ki je s pomočjo Planinskega društva iz Mojstrane pripravilo prejšnji mesec svojim mladincem letovanje v Aljaževem domu v Vratih. Razen »počivanja« v domu pa so mladinci napravili tudi več izletov v planine. Tako so bili na Kriških podih, v dolini sedmerih triglavskega jezera in pri slapu Peričniku. Kako so otroci srkali svež planinski zrak, kako so se spoznavali s premagovanji težav, kako tovariško so se obnašali na turah! Res, nepozabno letovanje, na katerega pa jih bodo vedno

spominjale tudi številne štampiljke s planinskih postojank, ki so jih pritiskali na razglednice.

IZREDEN TURISTIČNI USPEH PORTOROŽA

Portorož je pretekli teden dosegel višek svoje letošnje turistične sezone. Vsi hoteli, pa tudi privatne sobe, ki se letos že v velikem številu oddajajo turistom, so bili zasedeni. Tako so morali samo v tork poslati več kot 100 inozemskih gostov (povečini Nemcev) naprej v Opatijo, ker v piranski občini ni bilo več najti prenočišča zanje.

Skupina mladincev TVD Partizana iz Pirana na poti k sedmerim triglavskim jezerom julija 1957

OB SLOVESU MLADINSKIH BRIGAD OD KOPRA

„Za nas ni preprek, ne meja“

V odsvit bliskov, ki na goste prepletajo potemnelo obzorje na zapadu, opazujem svečano resne obraze pred seboj. Štiri čete, postrojene v četverkotniku, čakajo.

Raport namestnika komandanta:

»Tovarišica predsednik, brigada je pripravljena za čitanje odloka.«

Grobna tišina. Napočil je trenutek, ko se izpolnijo ali pa ne izpolnijo vroča pričakovanja brigadirjev.

Zepna svetilka meče medlo svetlobo na bel list papirja, ki rahlo trepeti v moji roki. In ona prva izve za skrivnost belega lista. Toda povedati je ne more. Zato skušam to storiti jaz.

Brzdam glas, ki hoče izdati mojo ginenost. To so veliki trenutki... »...s katerim se za dosežene uspehe proglašam VII. ljubljanska mladinska delovna brigada Boris Kidrič za tretjič udarno.«

Pritajeni vzkliki in že tudi nestrpen »psstst« ostalih. Čutim, da bi v tem trenutku brigadirji najraje zavriskali in tako dali duška svojim občutkom. Čitam dalje, v mislih pa sem z njimi.

Vem, poslušajo odlok, toda v drobcih sekunde vstajajo pred njimi podobne izpranišča. Kot na filmskem traku se vrstijo druga za drugo in za vsako ti je žal, da že odhaja. Rad bi se pri njej pomudil, toda preveč jih je.

Fantje, norma še ni dosežena! Mar bomo danes slabši kot včeraj?!

Na nasipu plahuta zastava. Veter se igrivo vrtinči nad njimi in boža utrujene obraze. Lopate postajajo vse težje in težje. Toda roke ne obstanejo. Norma je treba izpolniti! Kaj še, tudi presegli jo bomo!

In vagončki, ti črni vrage, bežijo mimo njih.

Prišla je kar na vsem lepem in nekaj potuhnjenega je bilo v nji. Ne-

vihta. Morje se je vznemirilo, zajčalo, zbesnelo. Zaganjalo se je v nasip. Do živega mu ni moglo. Poškodovalo pa ga je vendarle.

Potem so stali ob njem mrki obrazy in stisnjenih pesti. Prišli so, ne da bi jim kdo ukazal. Ne bi imeli miru, če ne bi vedeli, kako je z nasipom. Z njihovim nasipom. Pogledi so počivali na razdejani progi in vrtali v črno gmoto, ki je bila prestala boj z naravo. Grenkoba, ki se je nabrala v prsih, je počasi kopnela. Jutri bomo spet zaorali. Morje pa... eh, naj se gre solit. Nikdar ne veš, kaj pripravlja v svojih mračnih globinah.

In nasip se daljša. 4.802 kubika naloženega in razloženega materiala. To niso navadni kubiki. Z njimi so povezane senčne in svetle strani življenja brigadirjev. Senčne? To so prav gotovo žulji, ta večna nadloga brigad. In svetle strani?

»...S tem je brigadi izkazano najvišje priznanje, ki ga organizacija Ljudske mladine daje za delovne uspehe!«

Po dvorišču zagrmí gromki hura in horuk — tako priljubljeni minerski pozdrav. Za trenutek si oddahnem, potem pa se pred menoj zvrstijo brigadirji-udarniki. Čutim njihove raskave dlani in vem, da so naslov udarnika zasluženo prejeli.

Neslišno drsi zastava po belem drogu. Poslednjič. Spušča jo najboljši brigadir, ki mu je brigada tako dala še posebno priznanje.

Marija Vogrič

Srečen zaključek hude nesreče

Mali Branko Semič iz zaselka Kodreti 4 iz Gornje Branice pri Štanjelu v sezanski občini, star devet let, je pri tekanju tako nesrečno padel na štrleč priostren klin, da se mu je ta zadržal za dlan globoko skozi trebuh in jetra v pljuča. Domači so ga hitro kar na motociklu odpeljali k dr. Krajiču v Vipavo. Ker je deček močno krvavil navznoter, je zdravnik odredil takojšen prevoz v splošno bolnišnico v Šempeter pri Gorici — bila je potrebna takojšnja operacija. Tudi šofer rešilnega avtomobila, ki je ranjenega malčka peljal iz Vipave v Gorico, je storil največ, kar je mogel, da sta čimprej prispela v šempetrsko bolnišnico.

Tam pa so bili že obveščeni in pripravljeni. Zdravnik dr. Avgust Špacapan je še z dvema zdravnikoma ter drugim zdravstvenim osebjem izvršil na malem pone-srečencu naglo in precej težavno operacijo s transfuzijo krvi, kar je Branku rešilo življenje in celo ne bo imel posledic.

Lahko rečemo, da so hitra zdravniška intervencija, strokovna usposobljenost zdravstvenega osebja ter opremljenost nove šempetrske bolnišnice dobesedno iztrgali malega Branka iz objema smrti. Semičevi, ki so znana partizanska družina v Gornji Branici, so zdravnikom in zdravstvenemu osebju bolnišnice v Šempetru pri Gorici za uspešno zdravniško pomoč in rešitev mladega življenja globoko hvaležni.

— a

Čuk in sova iz brigade

Prijetno ali neprijetno: ob dveh ponoči so brigadirji vstali in odšli na delo... Zaspani brigadir je mrko stopal in se spotikal ob tovariša, prav tako zaspanca. Na čelu zastavonoša, kolono pa sta zaključevala brigadirja Čuk in Sova (to ime so jima dali brigadirji!). Hodila sta in v jutranji mrak vikala in skovikala. Razen tega pa sta vsako jutro tudi budila »nezbudljive« brigadirje.

Samokolnice škripljejo, krampi praskajo po trdem kamenju in lopate se trdo zajedajo v lapor. Tedaj se zasliši: »Bolničarka, bolničarka!« Čuk in Sova temu klicu takoj pomagata. Vse drvi na kraj nesreče. Pa ni bilo nič — le Čuku se je žulj predrl...

Čuk in Sova sta si nekje nabrala korenja in ga grizla. Pa vpraša Sova Čuka: »Kaj pa ti najraje ješ?«

»Korenje!« odgovori Čuk. Se istega dne pri mizi. Ko sta imela pred seboj solato, spet vpraša Sova Čuka: »Kaj ješ najraje?«

»Solato!« je bil Čukov odgovor.

Popoldne sta počivala v travi, trgala bilke in jih nosila v usta. Pa spet Sova sprašuje: »Čuk, kaj ješ najraje?«

»Tra, tr, t... — ne, trave pa res ne!« odgovori Čuk.

Ko je prišla k Sovi in Čuku skupina brigadirj, se je Sova takoj umaknil. »Čuk, Čuk, Čuk!« so vreščale okoli njega. »Tiiiiiiho!« je zakričal Čuk na vse grlo. »Tiiiiiiho!« je bilo čuti na drugi strani. A ne odmev, temveč Sovin odgovor.

Zvečer ob tabornem ognju je zbrana vsa brigada. Eni recitirajo, drugi pojejo, tretji igra na kitaro, četrti poje solo. Čuk poživlja s svojimi šalami in dovtipi program. Saj je bilo dovolj, da si ga pogledal in že si se moral zasmejati. Napovedovalka napove: »Naslednja točka je šala, ki nam jo bo povedal Čuk!«

»Oooooo, fuj, fuj!« završi. Čuk ni bil tokrat najboljše volje, vendar se je dvignil in začel: »Veste kaj...« govoril je počasi, da je zbujal čim več pozornosti, »jest b' vam povedu en vic, ma je za le-ta vic treba čist posebn smeh, ktega vi ne znate!« No, in smeh je bil takoj, Čuk pa rešen pripovedovanja.

Zadnji dan v brigadi, seveda pri delu. Čuk in Sova vrtata luknje za mine. Bila je živa skala. Čuk sedi, drži sveder in ga

ob vsakem udarcu zavrti. Sova pa neusmiljeno vihti macolo. Od hude vročine in težke macole se mu v glavi kar vrti. Maha in maha, kamor pade. Pa pravi Čuk počasi: »Veš kaj!« Sova je komaj čakal trenutka, da bi se odpočil in hitro prisede k Čuku. Pa nadaljuje Čuk: »Veš kaj, dragi Sova, zdaj bi bil pa že čas, da bi mahal raje po svedru kot po meni!« Hočeš nočeš — Sova je moral spet mahati. In ko je pogledal Čukove roke, ki so bile dokaj opraskane, je začel meriti na sveder bolj precizno...

Nekega dne je dobil Čuk pismo. »Kdo ti piše, Čuk?« so ga vprašale brigadirke. »Žena!« je bil odgovor. »In kaj ti piše?« so se še zanimale. »Da me pride hčerka obiskat! Joj, to bo veselje!«

Morje jih je navdušilo in okrepilo

Med množico mladih letoviščarjev iz vse Slovenije, ki tedni letujejo ob slovenski obali, je tudi 217 otrok socialno šibkih staršev iz ljubljanskega in koprškega okraja. Nastanjeni so v Dijaškem domu v Kopru, ki so ga spremenili v živahen čebeljak mladeži. V tej počitniški zdravstveni koloniji se bodo v treh tednih letovanja zdravstveno šibki in telesno slabo razviti otroci, stari od 7 do 14 let, duševno in telesno tako okrepili, da bodo kot prerajeni zopet sedli čez dva tedna v šolske klopi.

Življenje teh malčkov, večina med njimi je prvič videla morje in ladje, je nadvse pestro. Pod skrbnim vodstvom zelo postrvalnega vzgojnega kolektiva — saj ni lahko »krotiti« tako vojsko živahnih otrok, doživljajo vsak dan kaj novega. Ko jutraj sami pospravijo postelje, se umijejo in požejejo izdaten zajtrk, gredo na kopanje ali sprehod. Ogleдали so si koprski muzej, se seznanili še z drugimi zanimivostmi mesta in okolice, pa tudi z motorno ladjo so se popeljali na kopanje v Ankaran. Največje veselje imajo pač s čofotanjem v morju, z nabiranjem školjk, s kino predstavami in s temeljitim ogledom ladij. Materinska skrb vzgojnega osebja tako vpliva na otroke, da so disciplinirani in da se doslej ni nikomur zgodila niti najmanjša nesreča. Zdravi pa so kot dren. Vzgojitelji jih navajajo na red in disciplino. Da bi le videli njihove vzorno urejene spalnice, čiste roke, se-

„Na svidenje prihodnje leto!“

Trikrat so se izmenjali mladi brigadirji na Premu. V tretjo izmenjo je prišla IV. mariborska

MDB, 49 brigadirjev, ki jih vodi mladi učitelj Zdravko Horvat, udeleženec že osmih mladinskih delovnih akcij.

Brigada se je na Premu dobro znašla, še bolj pa pri delu. In čeprav so brigadirji le dijaki mariborskih srednjih šol, so dnevno presegali normo tudi za 300 %. K temu jih je precej vzpodbujala prehodna zastavica, ki jo je prejela vsak dan najboljša četa. Toda — doslej še nobena četa ni dobila dvakrat zaporedoma prehodne zastavice! Res je, da delamo šest ur dnevno, toda še vedno imamo dovolj časa za zabavo ter za razne kulturno-prosvetne prireditve in športna tekmovanja. Vrhunec vsega so taborni ognji in ob le-teh najraje poje brigadni pevski zbor. Ne samo za brigadirje, temveč tudi za Premčane so to lepi dnevi, ko nas večkrat obiščejo. Kar težka bo ločitev od Premu in od prijaznih prebivalcev.

V brigado pa se je vključilo tudi nekaj mladincev in mladink iz Ilirske Bistrice. Kar dobro zastopajo svojo organizacijo, saj so odlični brigadirji.

Vsi brigadirji, ki delajo brkinsko cesto, se prav dobro zavedajo, kaj pomeni za te kraje in prebivalce nova cesta. Zato upamo in želimo, da bi ob odhodu lahko zaklicali: »Na svidenje prihodnje leto!« Ivan Lasbaher

Partizanski tabor na Barki

Občinski odbor ZB NOV Divača organizira v nedeljo, 25. avgusta, velik partizanski tabor na Barki. Tabor bo združen z odkritjem spominske plošče enaindvajsetim padlim vaščanom.

Svečanost se bo začela ob 10. uri dopoldne z odkritjem spominske plošče in govori. Odkritju plošče sledi koncert godbe na pihala DPD »Svobode« iz Divače. Na popoldanskem programu je bogat srečolov in ples.

Veseli živ-žav v kopalšču TVD Partizana: mladi letoviščarji iz zdravstvenih kolonij ljubljanskega in koprškega okraja izkoriščajo sleherni trenutek za kopanje in sončenje

MLADI ZADRUŽNIKI SO TEKMOVALI

Kmečki praznik v Knežaku

(Nadaljevanje s 1. strani)

najrazličnejših vprašanjih kmetijske zadruge. Napravili so sedem travniških gnojilnih poskusov, štiri poskuse s herbicidi za zatiranje plevela, imeli so tri strokovna predavanja o živinoreji, poljedelstvu in sadjarstvu. Nekateri člani sodelujejo pri proizvodnji semenskega krompirja na ekonomiji, seznanjajo se s pravnimi gnojenjem njivskih površin kakor tudi s sušenjem krme na žičnih sušilih. Prav tako se mladinci in mladinke zanimajo za selekcijo živine in aktivno sodelujejo pri ureditvi novega pašniškega obrata. Zavedajo se, da je ta obrat velike važnosti za splošni napredek živinoreje na tem področju.

Člani aktiva so dosegli tudi prav lepe rezultate pri kulturno-prosvetnem delu na vasi, saj zelo aktivno sodelujejo v raznih dramskih sekcijah in v političnem življenju vasi. Skoraj vsi so tudi člani mladinske in množičnih organizacij in so v tem pogledu spodbuda in zgled ostali mladini.

Jože Sedmak je v teh kratkih besedah ocenil plodno delo knežakških mladih zadruženikov in izrazil upanje, da bodo šli po začrtani poti naprej ter realizirali sprejeti program, ki ni skromen. Predvsem so mladi zadruženiki sklenili, da bodo številčno in kvaliteto okrepili svojo organizacijo in pomagali organizirati kmetijsko gospodarsko šolo, ki jo bo obiskovalo več kot 75% članov. Poskrbeli bodo za redna mesečna predavanja iz kmetijstva, aktivno bodo sodelovali pri zatiranju poljskih in sadnih škodljivcev, po možnosti uredili poskusni nasad višenj, uredili bodo šolski vrt, kjer se bodo učili cepljenja sadnega drevja, nadaljevali bodo

z gnojilnimi poskusi na travniških in njivah. Uredili si bodo mladinsko sobo, nabavili strokovne knjige in drugo literaturo, seveda bodo aktivno sodelovali pri vseh pospeševalnih odsekih kmetijske zadruge, konec avgusta pa bodo imeli poučno ekskurzijo, na kateri si bodo ogledali vinsko klet v Vipavi, nižjo kmetijsko šolo v Ložah, osemenjevalno postajo v Renčah, delovno zadruge v Biljah, obiskali bodo še Tolmin, Jesenice, Vrbo, Bled in druge kraje v Sloveniji.

K proslavi mladih zadruženikov sta zatem čestitala predsednik Okrajnega komiteja ljudske mladine Marija Vogrič in predsednik Okrajnega odbora mladih zadruženikov Branko Zbašnik, ni pa bilo na tej proslavi nobenega predstavnika ObLO.

Po slavnostnem programu v zadruženem domu je bilo tekmovaljevanje koscev. Prvo in drugo nagrado sta dobila Ivan Česnik in Viktor Škrlj iz Knežaka, v šahov-

skem turnirju so premagali Knežakani Zagorci s 6:4. Zelo zanimiva je bila kolesarska dirka na progi 10 km. Prvo nagrado je odnesel Mario Novak iz Knežaka, ki je vozil s povprečno hitrostjo 37,5 km na uro. Zelo zabavno je bilo tudi plezanje na mlaj, popoldne pa se je staro in mlado zavrtelo na veseličnem prostoru ob spremljavi odličnega orkestra iz Zaličev. RZ

KOPRSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA PRIKLJUČENA IZOLSKI MESTNI HRANILNICI

Nekaj misli ob združitvi

K sklepu občnega zbora Posojilnice in hranilnice Koper, da se le-ta pripoji k novoustanovljeni Mestni hranilnici Izola, bi rad napisal nekaj misli, ki se ob tem vsiljujejo.

Polnih 73 let je Posojilnica in hranilnica Koper delovala pač tako, kakor so ji dopuščale mož-

nosti. Od leta 1925 pa do padca fašizma je bila v likvidaciji, vendar pa do popolne likvidacije ni prišlo. Po zaključku druge svetovne vojne je ta denarni zavod zopet oživel, v zadnjih letih pa doživel marsikatero težko uro, ker nekateri bančniki niso znali ceniti njegove gospodarske vrednosti, njegove preteklosti in tudi ne njegovih zaslug v borbi za nacionalni obstanek primorskega ljudstva. Posojilnica in hranilnica je dobila pod noge marsikatero poleno.

V Izoli pa so spoznali gospodarsko pomembnost te ustanove in pravilno ocenili vrednost njene tradicije, zato so zdaj sklenili, da jo vzamejo v svoje okrilje in so jo priključili k Mestni hranilnici Izola.

V bodoče bomo morali bolj ceniti to kar imamo in pomagati novemu denarnemu zavodu pri njegovem delu.

Planinci na taborjenju

Ko so lani in letos postojnski mladinci in pionirji pomagali graditi pionirsko kočjo na Pečni rebri, jim je Ivan Rozman, predsednik PD, obljubil, da bodo med počitnicami taborili v Trenti. Obljuba je bila dana in kljub težavam — predvsem finančnim — so s pomočjo Društva prijateljev mladine in drugih organizacij uspeli organizirati taborjenje v Zadnici v Trenti, kamor je odšlo 43 članov društva, predvsem mladincev in pionirjev. Toda mimo taborjenja so taborniki napravili tudi številne izlete v bližnje kraje in planine.

Taborjenje je bilo združeno tudi s koristnim, saj jim je vodja alpinističnega odseka PD, Tone Valič, praktično pokazal plezanje v stenah Kanjevca. K tem koristim štejemo lahko tudi ogled zanimivosti planinskega sveta. Postojnsko PD bo tudi prihodnje leto organiziralo taborjenje (letošnje je bilo že peto), tedaj v Logu pod Mangartom.

»Ština«

Nova sodobna restavracija v Piranu

Prizadevanje občinskega ljudskega odbora v Piranu, da bi se turizem na tem področju še bolj razvil, se kaže tudi v precejšnjih investicijah za ureditev oziroma obnovo gostinskih lokalov. Tako so pretekli teden v Piranu odprli nov lokal, restavracijo »Rotonda«, ki so jo prenovili po načrtih arhitekta Laličeve.

Ta sodobno urejen lokal je za Piran precejšnjega pomena, saj doslej v Piranu pravzaprav ni bilo večjega gostinskega lokala razen »Metropola«. Da pa Piran potrebuje še nove gostinske lokale, o tem niti ni treba govoriti. Saj je v bližini na tisoče turistov, ki kaj radi zahajajo v Piran. Nov lokal ima sodobno kuhinjo s hladilnico, mimo pa je tudi prehod do gostišča »Sidro«, ki spada pod isto upravo.

Še v letošnjem letu — čeprav bodo prišli v poštve šele v prihodnji turistični sezoni, ker so se zavlekla gradbena dela — bodo v Piranu odprli tudi prostore Kluba pomorščakov. V ulici Karla Marxa dokončujejo znano gostilno »Bošketo«, ki bo s svojim

Slovo od starega kraja

Dva slovenska izseljenca, Joseph in Mary Trebec iz Sežane, ki sta letos obiskala svojo staro domovino, sta našemu uredništvu pred vrtnitvijo v Ameriko poslala naslednje pismo:

»V prijetno dolžnost si štejeva, da se tudi v Vašem cenjenem listu, »Slovenskem Jadranu«, oglašiva in upava, da nam boste teh nekaj vrstic objavili.

Predvsem nama je bilo neizmerno prijetno in ljubo, ko so nas ob prihodu pozdravili malčki, nam zapeli nekaj pesmi in poklonili cvetlice. Res, pristrčna jim zahvala, a tudi Sonji Bregant, učiteljici, ki zdaj poučuje otroke v isti šoli, v kateri sem trgal hlače jaz pred petdesetimi leti. 36 let sva bila odsona iz domovine. In zdaj ugotavljava, da se je v tem času mnogo, mnogo spremenilo. Na našem domu pa sva bila spet prijetno presenečena, ko nam je Zdravko Trampuž s pevskim zborom »Svobode« zapel nekaj pesmi. Res, to je bil za naju pristrčen sprejem v naši rojstni domovini (po ameriško se pravi: v starem kraju) — in zato vsem pristrčna hvala.

Ko sva se tako ogledovala, sva videla velike spremembe. Nove stavbe, nova poslopja, drugi ljudje. Zdela sva se kot tučca v rojstnem kraju. Seveda, mnogo drugih ljudi je zdaj v našem kraju, prišli so še novi.

Potovala pa sva tudi po najini rojstni domovini, po Sloveniji. Bili so to nepozabni vtisi, saj sva na svoje oči videla ogromen napredek mlade jugoslovanske države, ki je nastala iz porušenih domov. In zato tudi želiva, da bi imela naša Jugoslavija vedno srečno bodočnost.

Naj se ob koncu prav vsem zahvaliva za vse, kar so nama pokazali in ker so nas tako ljubezno sprejeli. Zahvaljujemo se tudi pevskega zboru »Svobode« za petje in pesmarice, ki so nama jih darovali, in Sedmaku, ki nama je ob slovesu spregovoril, a tudi vsem, ki so nas pred odhodom obiskali v našem rojstnem kraju.

Se tole bi rad napisal: Jaz nisem zapustil svoje domovine zato, ker bi to sam želel, temveč zato, ker sem jo moral, zakaj tuji, ki so takrat vladali pri nas, so me preganjali.

Z upanjem in željo, da se bomo v prihodnosti v naši rojstni hiši spet srečali, Vas pred odhodom prav iskreno in pristrčno pozdravljava in Vam kličeva — na svidenje!

Joseph in Mary Trebec«

Nova dvorana v Slavni

V nedeljo popoldne so v vasi Slavna pri Prestranku ob navzočnosti prebivalcev domače in sosednih vasi ter gostov iz Pivke in Ajdovšchine odprli novo dvorano. Za zgraditev le-te so dali pobudo člani gasilskega društva, ki je tudi vodilo gradnjo dvorane. Z denarjem so jim pomagali tudi domačini-izseljenci v ZDA, ki so prispevali okrog pol milijona dinarjev. Mnogo pa so pomagali pri gradnji tudi domačini s prostovoljnim delom.

Velja omeniti, da je v vasi Slavna dokaj razvito kulturno-prosvetno življenje, saj imajo celo svoj moški pevski zbor. Za še bolj živahno prosvetno delo so dvorano nujno potrebovali. Zdaj se jim je želja izpolnila in poleg gasilskega doma stoji lepa in prostorna dvorana, v kateri bodo imeli lahko tudi filmske predstave.

Ob tej priložnosti je zastopnik Gasilske zveze LRS razdelil 11 odlikovanj GZ LRS III. stopnje, odlikovanje II. stopnje pa je prejel Ivan Torkar, poveljnik gasil-

skega društva železniške postaje Pivka. Poveljnik občinske gasilske zveze Pivka, Milan Štok, pa je dal 50 članom gasilske organizacije s področja občine Pivka značke in diplome, kot priznanje za dolgoletno delovanje v gasilski organizaciji. Te svečanosti so se udeležili tudi številni gasilci iz Pivke, Postojne, Zagorja in Košane.

»Ština«

Strelstvo postaja priljubljen šport

Nad 150 aktivnih članov šteje letos strelska družina v Postojni. Ni to mnogo, zlasti ker je malo strelcev na podeželju. Dve sekciji sta bili letos ustanovljeni v Studenem in Bukovju. V Planini strelcev še ni bilo mogoče združiti. Ker se je obnesla sekcija strelcev v LIP v Postojni, bi najbrž kazalo še v drugih večjih podjetjih ustanovljati sekcije.

Kljub vsemu razgibanemu strelskemu udejstvovanju v Postojni pa o nekih večjih uspehih ne moremo govoriti. Čeprav so poslali na okrajno prvenstvo moško, žensko in pionirsko ekipo (ženska ekipa je osvojila prehodni pokal okrajnega strelskega odbora v Kopru, pionirska je osvojila II. mesto) in čeprav so se pomerili s strelci iz Čirč pri Kranju, je vse to za neko sistematično delo še premalo. Zakaj — postojnski strelci nimajo primerne strelišča za redne treninge. Ne smemo trditi, da ne trenirajo, vendar — primerne

strelišča nimajo. Že nad leto dni so načrti zanj izdelani, zaradi pomanjkanja denarja pa visi vse v zraku. Sicer pa — saj bi s prostovoljnim delom tudi prihranili precej denarja? Celotno JLA v Postojni bi jim pomagala. Naj bo tako ali drugače — nekaj bo treba ukreniti!

»Ština«

Zmerne cene zagotavljajo obisk tudi v letu 1958

Gostje so letos že zelo zadovoljni s postrežbo in vsem, kar spada k njihovem letovanju v Portorožu in Piranu. Hoteli sprejemajo zato že ponudbe tujih potovalnih agencij za rezerviranje sob za leto 1958. Ker so hotelsko-gostinska podjetja v soglasju z Gostinsko zbornico in piranskim ObLO sklenila, da obdržijo tudi v prihodnjem letu sedanje cene penzionov (ki so nekoliko pod splošnim evropskim povprečjem penzionov hotelskih uslug), bo verjetno že letošnji jesen sklenjenih toliko pogodb, da bodo portoroški hoteli vnaprej razprodani za vso sezono 1958.

Pred krvodajalsko akcijo v Postojni

Tako ne gre

Priprava na krvodajalsko akcijo v Postojni so predavanja s filmskimi predstavami, da bodo ljudje seznanjeni s to človekoljubno akcijo. Postojnski zadruženiki so pripravili serijo predavanj. Prvega, ki je bilo za podjetje LIP Postojna, se je udeležilo nad 200 ljudi. Za naslednji dan so številni lepaki vabili Postojnjčane na predavanje dr. Ambrožiča v osnovni šoli. Zal sta bili ob napovedanem času v sobi le dve poslušalki, in to članici občinskega odbora RK, ki sta predavanje organizirali, čez pol ure pa je prišla še ena tovarišica.

Skratka: tri tovarišice so zastopale vse Postojnjčane! Nedaleč od šolskega poslopja, na vrtu bufeja pa so se zabavali mladi in stari. Vse je prav, in nobenih očitkov nismo! Toda Postojnjčani bi le morali misliti na morebitno jutrišnje bolezen. In tako predavanje jim prav gotovo ne bi nič škodovalo! Upajmo, da se bodo Postojnjčani izkazali mnogo bolj pri krvodajalski akciji.

SEŽANSKI PRAZNIK

(Nadaljevanje s 5. strani)

men in namen odporniškega gibanja, govoril je o Osvobodilni fronti kot nosiljci tega upora, nakar so se takoj pogovorili o konkretnih nalogah, ki naj bi jih vsak od udeležencev prevzel. Za vodjo in organizatorja Osvobodilne fronte na terenu so imenovali Evgena Kanteta, nato pa so celotno področje razdelili na posamezne sektorje in se obvezali, da jih bodo obdelali.

To so v kratkem času opravili z velikim uspehom. Iskra upora se je po zaslugi prav teh ljudi kmalu razgorela v velik plamen, ki je zajel vso okolico in se kmalu razširil po vsej Primorski. Veliko žrtve je bilo treba, dokler ni bil neenaki boj dobojevan, vendar pa bodo ti veliki dnevi ostali za vedno zapisani z zlatimi črkami v zgodovini Slovenije. Iz njih črpamo moč in moralno oporo za nove delovne uspehe do končne zmage socializma.

rb

Člani SZDL — naročajte, berite in širite svoje glasilo SLOVENSKI JADRAN!

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · SAH

PROBLEMI POSTOJNSKIH KOŠARKARJEV

Ni še vse zamujeno

Velik uspeh slovenskih ligašev Ljubljane in Olimpije v zvezni košarkarski ligi je v marsičem zasenčil in odvrnil pozornost ljubiteljev košarke od tekmovalcev v republiškem merilu. V prvi slovenski republiški ligi pa tekmujejo letos tudi moška in ženska vrsta TVD Partizana iz Postojne. Čeprav je bil njun start v spomladanskem delu prvenstva dokaj neuspešen, zaslužita obe moštvi vendarle več pozornosti, kakor jima jo je doslej posvečal lokalni tisk. Zavedati se moramo, da je košarka mlada panoga na Primorskem in da je že dejstvo, da ima Primorska svojega zastopnika v prvi slovenski ligi, velik uspeh.

ZA ZAČETEK — DVAKRAT SLABO

Obe postojnski ekipi sta se znašli ob zaključku spomladanskega prvenstva na zadnjih mestih. Moška vrsta

POL ZA ŠALO, POL ZARES ZGLEDI VLEČEJO

Misijonar neke ameriške sekte se je pojavil med zamorskim plemenom Akasava. Potisnil je nekoga črna pod vodo in ga krstil. »Zdaj nisi več Lulumbo,« mu je dejal, »odslej ti je ime David in vsak petek se moraš postiti!«

»Ojej, ob petkih prav nič jesti?« se je žalostno začudil zamorec.

»Kvečjemu ribo,« mu je odvrnil misijonar.

Naslednji petek je sedel David pred svojo kočo in zadovoljno obiral koštrunovo stegno. Mimo je prineslo misijonarja; videl je to in je bil razočaran.

»Jaz koštrun potopiti v vodo,« se je opravičil David, »in mu reči: ti zdaj nič več imenovati meso, ti zdaj biti riba...«

V AVIONU

Na vožnji med Ljubljano in Zagrebom se je v avionu neki otrok venomer sukal stewardessi pod nogami. Ko je nudila gostom prigrizke, bi se bila skoraj prevrnila čezenj. Pa mu je dejala: »Lepi moj fantek, zakaj se ne greš rajši ven igrati!«

je po šestih odigranih tekmah brez izkupička in z zelo neugodno razliko v koših 289:197, kar pomeni, da so Postojnčani izgubili vsako tekmo povprečno s 48:83. V ženskem tekmovalstvu je stanje za las podobno, le da Postojnčanke zavzemajo zadnje mesto z eno dobljeno tekmo.

Ze po prvem delu tekmovalstva lahko z gotovostjo trdimo, da bo pri moških osvojila prvenstvo ekipa Maribora, ki si bo s tem po nekaj letih spet pridobila pravico do kvalifikacij za zvezno ligo, pri ženskah pa bodo ljubljanske študentke (Olimpia) svoje suvereno vodstvo (Postojna so premagale z rezultatom 159:24!) verjetno obdržale prav do zaključka tekmovalstva.

Moška ekipa Postojne je dosegla v spomladanskem delu tekmovalstva naslednje rezultate: Branik 95:43, Svoboda 53:49, Rudar 81:41, Triglav 61:55, Medvode 109:56 (!) in Odred 98:45. Na lestvici vodi Maribor z 12 točkami, sledi Rudar in Odred 8, Medvode 6, Branik in Svoboda 4, Triglav 2 in Postojna 0 (tekma Maribor—Postojna še ni bila odigrana).

Najuspešnejša igralca Postojne sta bila Peter Tavčar, ki se je s 117 koši uvrstil med najboljše strelce v ligi, in Sonja Golli z 49 koši v ženski ligi.

KLJUB BORBenosti PORAZI

Ze ob začetku tekmovalstva smo ugi bali, ali bo Postojna uspešno zaključila borbo za obstanek v ligi. Tekmovalstvo samo je pokazalo, da mladim igralcem ne manjka športne morale, borbenosti in volje do zmage. Prav zato so bili ljubitelji košarke v Postojni presenečeni nad serijo visokih porazov. Vzroke je torej treba iskati drugje.

Predvsem je treba povedati, da je v enotni republiški ligi močno napredovala kvaliteta košarke, kar je seveda treba pozdraviti. Postojnčani so se tako znašli v sredini, ki je bila zanje premočna. Ob vsem tem pa se seveda nujno postavlja vprašanje trenerja, kajti v nasprotnem primeru je moštvo neizogibno obsojeno na izpad. Na tekmah smo sicer videli dobro individualno igranje posameznikov, čestokrat pa smo pogrešali osnovne elemente kolektivne igre: vigranost, taktične zamisli, zvižaje, duhovitosti in druge elemente moderne košarke. Vse to pa lahko da moštva le izkušen trener. In Postojna je edino moštvo v slovenski ligi, ki nima trenerja!

Na tekmah s Svobodo smo na primer videli pravi šolski primer slabe taktike. Postojnčani so vso tekmo vodili, v zadnjih minutah pa niso znali zadrževati žoge, da bi si ohranili zmago.

NI ŠE VSE ZAMUJENO!

Za nami je prvi del tekmovalstva in kakor koli obračamo lestvico, je Postojna najresnejši kandidat za izpad iz lige. Toda najslabše bi bilo, da bi se zdaj predajali malodušju. Do začetka jesenskega dela prvenstva je še vedno dovolj časa, da se moštvo skrbno pripravi. Predvsem je treba odstraniti dosedanje pomanjkljivosti v skupni igri, medtem ko lahko za publiko rečemo, da bo tudi vnaprej z bodrenjem podprla igranje, ki so si to s svojo požrtvovalnostjo tudi zaslužili. Predvsem pa je treba, da pristojni športni forumi posvečajo več pozornosti košarki in da pomagajo, da dobi to mlado, požrtvovalno društvo čim prej svojega trenerja.

A. M.

Tobačna tovarna v Ljubljani prireja skupno s Trgovskim podjetjem »Tobak« Koper v soboto dne 24. avgusta 1957 v Kopru

degustacijo cigaret

Morava in Zeta

Poskusna kajenja so že dala tovarni dragocene podatke o okusu potrošnikov. S programom nadaljujemo, da dopolnimo osnove za standardizacijo izdelkov.

Posebna vabila so razposlana.

Mestna hranilnica

V IZOLI

Cankarjev drevored štev. 3 — Koper, Taccova štev. 2 (vogal Čevljarske ulice) sprejema hranilne vloge na tekoče račune.

Za vse vloge jamči občina!

Tekoči račun pri Narodni banki FLRJ

podružnici v Kopru št. 657—606—4.

Posojiljomalce bivše Posojilnice in hranilnice r. z. z o. j. Koper prosimo, da nakazujejo obroke na naš tekoči račun, ali vplačujejo pri naših blagajnah od 8. do 11. ure dnevno.

čimprej potrkajo na prava vrata in še po mizi naj udarijo.

Morda vam bom ob kakšni priložnosti izklepetal, kako so v Dolenjem pri Ilirski Bistrici slavili letošnjo sveto Ano — cel kup prizorov za bogove je bilo. Pa bom to napisal, kadar mi bo sicer zmanjkalo sape, zdaj pa naj vas za slovo popeljem še malo na Kras in tja proti Vipavi.

V Dutovljah v gostilni Ukmar sem bil ravno prisoten (kakšna smola, ko pa take stvari tako težko gledam in poslušam, ker se mi ljudje smilijo), ko je gospodinja grmela nad neko ponižno in prestrašeno deklico, ki so ji solze kar same silile na oči:

»Uh, ali bi te nabunkala sinoči, če bi bila vedela, da si ti tako slabo zložila odeje, uh, ti...«

In še sem tam kaj doživel, da je domača lepotica kar med jedjo švigala med gosti po gostilniški sobi in — flitala muhe. Muhe se seveda flitu ali dilitiju ali podobnemu strupu, ki je sikal iz ročne brizgalnice, niso mogle kaj prida zoperstavljati in so omotene ali mrtve padale zvišna na tla in na mize in tudi na krožnik, če ni bilo drugače — na neznanosko veselje gostov. Res učinkovita reklama za tisto morilno sredstvo, prav gotovo se bo vsem pričujočim gostom za dolgo vtisnila v spomin. Muh pa le ni bilo za nekaj časa več.

Kar dovolj za danes, do prihodnjice pa vsi lepo pozdravljeni!

Vaš Vane

V LIPICI NAJBOLJŠI ALFONZ PEČOVNIK

Svetovni razred

Uspelim konjskim prireditvam je prisostvovalo okrog 1000 gledalcev

V skoraj 400 let stari lipiški kobilarni, kjer vzgajajo močne in vzdržljive žrebece, potomce špansko-berberske pasme, je bila v nedeljo uspeša prireditev konjskega športa. Nad 1000 gledalcev s Sežanskega in iz Trsta si je v Lipici z zanimanjem ogledalo pester spored, v katerem bi zlasti omenili republiško prvenstvo v dresurnem jahanju, skakanje čez prepone v začetni in lahki kategoriji in prikaz olimpijske dresure konj.

Največ uspehov je požel znani mednarodni tekmovalec Alfonz Pečovnik iz Lipice, ki je s 156 točkami osvojil republiško prvenstvo v dresurnem jahanju. Tudi drugo in tretje mesto sta osvojila jahača iz Lipice in sicer Klavdij Maver in Silvo Umek. Alfonz Pečovnik pa je navdušil gledalce tudi v točki »olimpijska dresura konj«.

V skakanju čez zapreke v začetni kategoriji je dosegel prvo mesto Miloš Cimperman iz Ljubljane, v lahki kategoriji pa je

bil najboljši Svelozar Semprič, član konjskega kluba Bežigrad iz Ljubljane. V lovu na stolice je zmagal najmlajši udeleženec prireditve, 15-letni Marjan Buda iz Ljubljane, kar so seveda gledalci še posebno toplo pozdravili.

Kino

KOPER: 23., 24., in 25. avgusta ameriški film RAZVESELI SE, 26. in 27. avgusta ameriški barvni film UJEMITE TATU, 28. in 29. avgusta italijanski film STO LET LJUBEZNI.

IZOLA: 22. in 23. avgusta italijanski film STO LET LJUBEZNI, 24. in 25. avgusta ameriški film MASCEVALCI, 26. in 27. avgusta ameriški film RAZVESELI SE, 28. in 29. avgusta ameriški barvni film UJEMITE TATU.

SEČOVLE: 24. avgusta angleški film MELBA, 25. avgusta francoski film LISABONSKE NOČI, 29. avgusta ameriški film MASCEVALCI.

SMARJE: 24. avgusta francoski film LISABONSKE NOČI, 25. avgusta angleški film MELBA, 28. avgusta ameriški film MASCEVALCI.

SKOFIJE: 24. avgusta ameriški barvni film UJEMITE TATU, 25. avgusta ameriški barvni film PROC OD DIABLA, 28. avgusta ameriški film BELI JORGOVAN.

DEKANI: 24. avgusta barvni film PROC OD DIABLA, 25. avgusta ameriški barvni film UJEMITE TATU.

PIVKA: 24. avgusta OTHELLO, 28. in 29. avgusta ZRTVOVANI.

SEŽANA: 24. in 25. avgusta ameriški film OPUSTOŠENA GZUNGLA, 27. in 28. avgusta nemški film PIROŠKA, 29. in 30. avgusta ameriški film BELI JORGOVAN.

POSTOJNA: 23. in 25. avgusta ameriški barvni film GOG, 24. avgusta biografski film o Leninu, sinhroniziran na slovenski jezik. 27. in 28. avgusta italijanski film PREPOVEDANE ZVEZE.

Radio KOPER

NEDELJA, 25. VIII.:

8.00 Kmetijska oddaja; 8.30 Sporedne glasbe; 9.00 Oddaja za Beneške Slovence; 9.20 I. E. Lažar; Norveška rapsodija; 2. S. Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«, Simfonična suita op. 33; 10.15 Igra harmonikarski orkester »Kajuh« p. v. Janeza Kuharja; 10.30 Sosedni kraji in ljudje: »Pri Sv. Ivanu«; 10.40 Glasbena medigra; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Vesti; 15.10 Poje Zbor DPD Svobode iz Ajdovščine p. v. Ceneta Matačiča; 15.30 Z mikrofonom po Primorski; Z nahrbtnikom v bovske gore.

PONEDELJEK, 26. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrarnji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Ponedeljkove popevke; 14.00 Od melodije do melodije; 14.30 Sport doma in po svetu; 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Posavske, slavonske in pokupske plesne izjava Narodna Grupa MKUD »Jože Vlahovič« iz Zagreba.

TOREK, 27. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrarnji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Torkov operni oder; 14.30 Gospodarska oddaja: Letošnji gospodarski uspehi koprškega okraja; 14.40 Pisan spored lahke glasbe; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Narodne pesmi in plesne iz raznih krajev, izvajajo solisti in ansambli Radia Beograda.

SREDA, 28. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrarnji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Ritmi in pevec od tu in tam; 14.00 Od melodije do melodije; 14.30 Kulturna kronika; 14.40 Lisičjakove pesmi v prireditvi Luke Kramolca poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneta; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 »Skozi vas« in druge narodne ter ponarodele za harmoniko.

ČETRTEK, 29. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrarnji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Glasba po željah; 14.30 Popolninski glasbeni spored; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Pojeta Dario in Darko iz Doline pri Trstu.

PETEK, 30. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrarnji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Tisoč in en takt (pisan spored solist, in orkestr. glasbe); 14.30 Spoznavajmo domovino: Novo življenje ob senci minaretov; Sarajevu; 14.40 Zabavna melodije; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Domači zvoki.

Barba Vane pravi...

Skorajda ne vem kje začeti, toliko se je nabralo vsega minuli teden. Morda bo najbolje, če nekako povežem staro z novim in vam potem nadrobim še popolnoma novih navrh. Torej:

»Glede na Vaš članek oziroma kritiko zaradi pošte v Ilirski Bistrici Vam sporočamo, da ravno ni tako kritično stanje, kot navajate. Prosimo pa, da na istem mestu objavite, da se ta kritika sploh ne nanaša na telefonista Ivana Bergoča, kateri pa zasluži javno pohvalo. Prizadeti naročniki, na drugi strani pa štampiljka: Trg. z raznim blagom »GOZDAR« Ilirska Bistrica.

Ker prav rad ustrezem vsakomur, če le morem, sem seveda zgoraj citirano vsebino dopisnice »Prizadetih naročnikov« kar objavil. Vsem ljudem na svetu pač ni nikoli ustrezno. To velja tudi za drugo zadevo v Ilirski Bistrici, ob kateri sem se spotaknil. Ker sem pač čisto navaden preprost človek in popoln nevednež v pogledu zapletenih pravnih uredb in predpisov, so me pač lahko naplahtali, da sanitarni organi nimajo pravice mandatnega kaznovanja. Imajo jo, in še

kakšno! O tem me je na silno »vljuden«, celo zelo »ljubezniv« način poučil neki prizadeti. Po pravici, saj sem ga res polomil, zato v paničnem strahu pred posledicami brž jemljem besedo nazaj.

Podobno zdrabo je v Izoli povzročilo moje zadnje poročilo od tam. Javili so se kar trije »ravedni«, »ki jih izredno zanima« in »ki so življenjsko zainteresirani« na imenu iznajdljivega uradnika. Eden izmed njih mi je celo zagrozil, da bo vseeno (čeprav ne povem imena) »uvedel« nekakšen postopek. Vse po tistem lepem znanem pregovoru, da mače zajaska, če mu stopiš na rep. Nalašč pa za zdaj še ne bom povedal, kako in kaj, bo štorja že sama dozorela.

Klicali so me v dolino Karlovnje ali Kornalunge, kot tej vodi še nekateri vedno pravijo, naj bi prizadetim kmetom tamkaj napravil most čez zbirni kanal, da ne bodo imeli več tako daleč do svojih njiv. Komaj sem jim dopovedal, da nisem ne tesar in ne zidar — naj se torej name nikar ne zanašajo, marveč naj

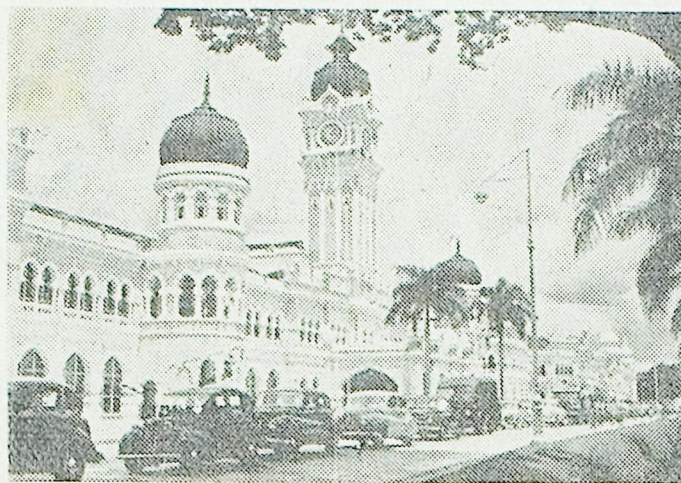
Zalivski tok

Za Zalivski tok, od vetrov gnano strujo, ki ji gre hvala za ugodno podnebje zahodne in severne Evrope, ve vsak solar. Kot mogočna reka, široka do 150 km, hiti iz Mehškega zaliva mimo vedno cetoče Floride čez severni Atlantik tja do ledenih Spicbergov. Visoko iz letala se prav dobro razloči silni veletok, ki se v smeri proti severu vije in cepi sredi neskončnih voda med novim in starim svetom. Njegova toplota je znatno višja od temperature vode na obeh straneh zagonetnega toka. Ob severovzhodni obali ZDA se n. pr. ljudje radostno preganjajo, medtem ko v bližini molijo iz morja ledene gore ali se prevažajo ledene plošče.

Zalivski tok je učenemu svetu deloma še vedno uganka. Vzroki njegovega gibanja, predvsem pa njegovi različni odcepi in iztoki v oceanu v vseh podrobnostih še vedno niso znani. V mednarodnem fizikalnem letu bo zato deset držav z dvajsetimi ladjami raziskovalo Zalivski tok in to

predvsem v njegovem osrednjem delu, ki je razmeroma še najmanj poznan. Preiskovanja velikih globlin v teku zadnjih mesecev so ugotovila, da se ob vzhodni obali Severne Amerike pomika več tokov ravno v nasprotni smeri kot na površju Zalivski tok.

Model »Letečega krožnika« je dobro prestal preizkušnjo. Na sliki ga je videti, kako miruje v zraku, voden s pomočjo radia. Njegov let kritično ocenjuje konstruktor-izumitelj Teodor Crasnaru, romunski pilot, ki zdaj živi v Italiji.

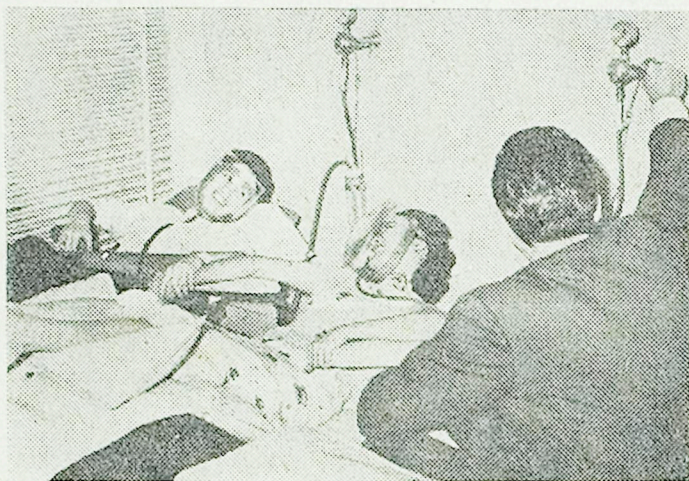
Malajska federacija bo 31. avgusta proklamirala samostojnost, ostala pa bo (podobno kot Indija po proklamaciji neodvisnosti) v Britanski skupnosti narodov (Commonwealth). Tako bo spet ena doslej britanska kolonija pridobila neodvisnost in možnost nadaljnega svobodnega razvijanja lastne državnosti. Malaya je po prirodnih bogastvih izredno bogata, vendar pa gospodarsko še zaostala dežela, katere razvoj so Britanci forsirali samo tam, kjer so imeli sami takojšnjo in neposredno korist. Naša slika prikazuje vladno palačo v glavnem mestu Malaya Kuala Lumpuru.

Volilna pravica v ZDA

Georgija je edina država v ZDA, kjer ima osemnajstletni fant ali dekle volilno pravico. V TENNESSEJU doseže mladina to častno dolžnost z dvajsetimi leti, v vseh ostalih 46 državah ZDA pa šele z enaindvajsetimi leti.

Italijanska filmska igralka Sofia Loren, najresnejša konkurentinja Gine Lollobrigide, Marilyn Monroe in drugih svetovnih sex-bomb, se je — kot vse kaže — za daljši čas naselila v Hollywoodu. Sama izjavlja, da je doseženi uspeh nikakor ne bo uspal in da se ne bo dala kar tako spet odpraviti od tam. To bo — kot sama pravi — dosegla predvsem s trdim delom, ki se mu namerava zdaj vsa posvetiti.

V nekaterih pariških restavracijah so pričeli uvajati zanimivo novost: plinski aperitiv. Namesto da bi nudili gostom pred jedjo navadne alkoholne pijače, jim dajejo s pomočjo posebne maske deset minut »plinskega aperitiva«, ki povzroča temeljit apetit. Slika prikazuje dva mlada japonska turista, ki se smehljaje in zaupljivo prepuščata »aperitivni operaciji«. Kaj si vse snobistični svet ne izmisli! Malo verjetno je, da si mora milijone japonskih in francoskih rojakov na ta način vzbujati tek — sreča, da imajo sploh kaj za v lonec in želodec!

Petletnica Visoke oblasti

Te dni je slavila VISOKA OBLAST evropske skupnosti za premog in jeklo petletni jubilej svojega obstoja. Od 10. avgusta 1952 do danes je imela 389 sej. Ustanoviti je morala Skupni trg za premog in jeklo, pri čemer je izvršila pionirsko delo. Uspeh jo je podžgal k nadaljnjim korakom za ustvarjanje gospodarske in atomske skupnosti, EURATOMA.

Te dni je prispel v Zermatt v Švico svetovnoznani violončelist, osemdesetletni Pablo Casals. Prispel je iz San Juana na Porto Rico skupaj s svojo dražetelno ženo Marito Montanez, s katero se je pravkar poročil — torej poročno potovanje staro-mlade-

ga para, ki mu druguje še en znan umetnik — violonist Josef Szigeti (na sliki prvi na levi)

Učitelj smučanja Leo Gasperl je na smučiščih v Cerviniji na mah uspel s preprosto pripravo, ki pa se je pokazala za izredno praktično. Gre za opasje, kot ga uporabljajo angleške in tudi italijanske mamice, ko vodijo na sprehod svoje najmlajše. Priprava se je pokazala za dovolj za-nesljivo tudi pri najbolj boječih začetnicah v smučanju, saj se lahko s pomočjo učitelja smučanja, ki drži svoje učenke »na vajetih«, te lahko brez skrbi spuščajo tudi po največjih strminah.

Nepotrebni izdatki

V nemškem mestecu Mesmerode je župan odklonil predlog, da bi mestna občina postavila v kopališču oblačilne kabine. Utemeljeval je svoj sklep, češ da so današnje kopališke vile tako spretno v preoblačenju, da bi bili za te potrebe izdatki res povsem odveč in si jih občina lahko prihrani. Da svojo odločitev še bolj podkrepil, je poudaril, da se je o tem že sam ponovno prepričal. Opazoval je dekleta pri preoblačenju za kopanje in moral je (z obžalovanjem, kar pa je zamočal) vedno znova ugotoviti, da gre to prav lahko in lepo tudi brez kabin.

— Kaj ne misliš, da je že dovolj razbijanja z mojo glavo po steni? Sosedje bi utegnili godrnjati! —

LOVSKA SREČA

V Srednji Aljaski na področju Anchorage je imel velik medved, imenovan kodiak, nesrečo, da se je srečal s kaj nenavadnim lovcom, kar pa je bilo zanj usodno. Mlada plesalka Rosa Larose ga je s puško tolikanj dobro pomerila, da je kosmatinec obležal na dlaki. Seveda je bilo veselje nenavadnega lovca, ki ga kaže naša slika, kaj razumljivo in opravičeno.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

65

POSLOVENIL RADO BORDON

Spredaj je cesta zavila na levo, potem pa je bil majhen grič in za njim kamenit zid in sadovnjak z jablanami. Ko se je cesta začela vzpenjati, smo se nehali pogovarjati.

Stopali smo skupaj in hitro ter se borili s časom.

XXX

Čez čas smo dospeli na cesto, ki je peljala k reki. Tu je bila dolga kolona zapuščenih kamionov in vozil, in sicer na poti, ki je vodila na most. Nikogar ni bilo videti. Reka je bila narasla, most pa je bil v sredini porušeni; kamniti obok se je bil zrušil v reko, čezenj pa je tekla rjavkasta voda.

Šli smo k bregu, da bi našli mesto, kjer bi lahko prekorajili reko. Vedel sem, da je nekoliko više železniški most, in prišlo mi je na misel, da bi lahko tam šli čez reko. Steza je bila mokra in blatna. Nobene vojaške enote nismo srečali, pač pa samo zapuščene kamione in zalogo materiala. Vzdolž rečne obale ni bilo ničesar in nikogar razen mokrega grmovja in blatnih tal.

Prišli smo do brega in naposled zagledali železniški most.

»Kako lep most,« je rekel Aymo.

Bil je dolg, preprost most čez rečno korito, ki je sicer bilo suho.

»Najbolje bo, da pohitimo in pridemo čezenj, preden ga poženejo v zrak,« sem rekel.

»Saj ni nikogar, ki bi ga lahko pognal v zrak,« je odvrnil Piani. »Vsi so odšli.«

»Najbrž je miniran,« je rekel Bonello. »Pojdite vi prvi čezenj, tenente.«

»Čujte, kaj pravi ta anarhist,« je rekel Aymo. »Pošljite njega prvega naprej.«

»Jaz pojdem,« sem dejal. »Če je še tako miniran, ne more zleteti v zrak pod enim samim človekom.«

»Vidite,« je rekel Piani. »To so možgani. Čemu pa imaš sploh možgane, anarhist?«

»Če bi imel možgane, ne bi bil tu,« je odvrnil Bonello.

»Ta pa se mu je posrečila, tenente,« je rekel Aymo. »Da, posrečila se mu je,« sem dejal.

Bili smo že tik mostu. Nebo se je spet pooblačilo in začelo je pršiti. Most je bil videti dolg in trden. Vzpeli smo se na nasip.

»Stopajte posamično,« sem rekel in se napotil čez most.

Ogledoval sem pragove in tračnice ter pazil na žice ali sledove razstreliva, toda ničesar nisem opazil. Pod odprtinami med pragovi je hitro tekla blatna reka. Pred nami sem preko mokre pokrajine videl Videm v dežju.

Ko sem bil na drugi strani mostu, sem se ozrl. Nekoliko višje na reki je bil še en most. Medtem ko sem gledal, je čezenj peljal avtomobil blatnorumenkaste barve. Stranice mostu so bile visoke in ko je avtomobil bil na njem, sem ga izgubil izpred oči. Toda videl sem glavo soferja, človeka, ki je sedel ob njem, in dveh ljudi, ki sta sedela na zadnjem sedežu. Vsi so nosili nemške čelade. Potem je avtomobil pripeljal čez most ter izginil za drevesi in zapuščenimi vozili na cesti.

Pomagal sem Aymu, ki je šel čez most, in drugima dvema, naj pridejo. Splazil sem se navzdol in počepnil ob železniškem nasipu.

Aymo se je spustil k meni.

»Si videl avto?« sem ga vprašal.

»Ne. Opazovali smo vas.«

»Nemški štabni avtomobil je peljal čez zgornji most.«

»Štabni avtomobil?«

»Da.«

»Sveta Marija.«

Prišla sta tudi druga dva. Čepeli smo v blatu za nasipom ter gledali most izza ograje, drevored, jarek in cesto.

»Mislite, da smo odrezani, tenente?«

»Ne vem. Vem samo to, da je nemški štabni avtomobil peljal po tej cesti.«

»Se vam ne zdi to čudno, tenente? Vam ni nekaj čudnega spreletelo možganov?«

»Nikar ne bodi smešen, Bonello.«

»Kaj menite, če bi kaj popili?« je vprašal Piani. »Če smo odrezani, lahko pač pijemo.« Snel si je čutarico in jo odmašil.

»Poglejte! Poglejte!« je rekel Aymo in pokazal z roko proti cesti.

Na zgornjem koncu kamnitega mostu je bilo videti premikajoče se nemške čelade. Bile so sklonjene in premikale so se gladko, skoraj nadnaravno. Ko so se oddaljile od mostu, smo jih videli. Bile so kolesarske čete. Prva dva sem videl v obraz. Bila sta rdečkasta in zdravega videza. Čeladi sta imela potisnjeni globoko čez čelo in lica. Karabinke sta imela pritrjene k okviru koles. Ob pasu so jima visele ročne bombe z držajem navzdol. Njunji čeladi in sivi uniformi sta bili mokri, peljala pa sta se počasi ter gledala predse in na obe strani. Najprej sta se peljala dva, potem štirje v vrsti, nato dva in zatem skoraj duet; niso se pogovarjali, toda zaradi šuma reke jih sploh ne bi bili mogli slišati. Kmalu so nam na vrhu ceste izginili izpred oči.

»Sveta Marija,« je rekel Aymo.

»To so Nemci,« je rekel Piani. »To niso Avstrijci.«

»Kaj ni tu nikogar, ki bi jih zaustavil?« sem rekel.

»Zakaj niso mostu pognali v zrak? Zakaj niso vzdolž tega nasipa strojnice?«

»Kaj pa to pripovedujete nam, tenente,« je rekel Bonello.

Bil sem razjarjen.

»Vsa ta prekleta norišnica nima nobenega smisla. Tam spodaj so pognali v zrak majhen most. Tu pa so na glavni cesti. Kje pa je sploh kak človek? Kaj jih sploh niti ne poskušajo zaustaviti?«